

NEGOTIA *magasin*

FAGBLAD FOR NEGOTIA – ET YS-FORBUND NR ③ 2013

Tre tunge år mot NAV

Side 6, 7, 8 og 9

Tegn til oppgang i
verdensøkonomien

s 10 og 11

Arbeidslivets utfor-
dringer i Europa

s 12–18

Da YS kuppet
Arendals-uka

s 22–23

ADMINISTRASJON**Forhandlingsavdelingen****Frank Larsen**, forhandlingsjef, mob. 901 42 113,

e-post: frank.larsen@negotia.no

Nina Møglestue, ass. forhandlingsjef, mob. 977 06 428,

e-post: nina.moglestue@negotia.no

Kathrine Hansen, fagsjef/advokat,

mob. 481 71 114, e-post: kathrine.hansen@negotia.no

Nils Blomhoff, rådgiver/advokat,

mob. 900 73 944, e-post: nils.blomhoff@negotia.no

Bente Christophersen, forhandlingssekretær,

mob. 924 31 949, e-post: bente.christophersen@negotia.no

Anne-Lene Gabrielsen, rådgiver, mob. 901 42 112,

e-post: anne-lene.gabrielsen@negotia.no

Mona Hermansen, rådgiver,

mob. 901 42 166, e-post: mona.hermansen@negotia.no

Johan Holmen, rådgiver/advokat, mob. 951 15 019,

e-post: johan.holmen@negotia.no

Synnøve Lohne-Knudsen, spesialrådgiver, mob. 911 97 970,

e-post: synnove.lohne-knudsen@negotia.no

Rune Martinsen, rådgiver, mob. 908 33 786,

e-post: rune.martinsen@negotia.no

Bjørge Anne Rynning, rådgiver/advokat,

mob. 415 76 808, e-post: bjorge.anne.rynning@negotia.no

Inger Olise Skarvøy, rådgiver/advokatfullmektig,

mob. 916 80 382, e-post: inger.olise.skarvoy@negotia.no

Wenche Olaisen Tvetter, rådgiver, mob. 901 54 393,

e-post: wenche.olaisen.tvetter@negotia.no

Endre Vindheim, avtalesekretær, mob. 916 95 465,

e-post: endre.vindheim@negotia.no

Einar Magnussen, rådgiver, mob. 400 68 358,

e-post: einar.magnussen@negotia.no

Informasjons- og markedsavdelingen**Jannecke Strøm**, informasjonssjef, mob. 911 33 536,

e-post: jannecke.strom@negotia.no

Jan Olav Markusen, markedskonsulent, mob. 415 46 005,

e-post: jan.olav.markusen@negotia.no

Monica Linn Utkilen, markedskonsulent, mob. 959 93 237,

e-post: monica.utkilen@negotia.no

Utviklingsavdelingen**Pål Hannevig**, utviklingsjef, mob. 901 42 116,

e-post: paal.hannevig@negotia.no

Unni Sundland, utviklingskonsulent, mob. 957 07 691,

e-post: unni.sundland@negotia.no

Nina Harbo Sørum, utviklingskonsulent,

mob. 970 36 346, e-post: nina.harbo.sorum@negotia.no

Økonomiavdelingen**Christian Stabell**, økonomisjef, mob. 924 40 430,

e-post: christian.stabell@negotia.no

Ann-Cristin Bremnes, kontorsekretær, mob. 980 84 655,

e-post: ann-cristin.bremnes@negotia.no

Agnes Børve, regnskapskonsulent, mob. 401 00 550,

e-post: agnes.borve@negotia.no

Nedeljka Nolic, personalkonsulent, mob. 465 04 804

e-post: nedeljka.nolic@negotia.no

Varinder Singh Jaswal, økonomimedarbeider,

mob. 995 81 546, e-post: varinder.singh.jaswal@negotia.no

Sven W. Kristiansen, rådgiver, mob. 930 83 224,

e-post: sven.kristiansen@negotia.no

Negotia Magasin og webnyheter**Terje Bergersen**, redaktør, mob. 901 42 162,

e-post: terje.bergersen@negotia.no

Generalsekretær/stab**Rune Aale-Hansen**, generalsekretær, mob. 413 17 563,

e-post: rune.aale-hansen@negotia.no

Jørn Martinsen, assisterende generalsekretær,

mob. 913 42 115, e-post: jorn.martinsen@negotia.no

Monica Austad, administrasjonskoordinator, mob. 958 59 211,

e-post: monica.austad@negotia.no

Ove Gundersen, it-ansvarlig, mob. 901 42 119,

e-post: ove.gundersen@negotia.no

Forbundsleder**Inger Lise Rasmussen**, forbundsleder, mob. 908 26 828,

e-post: ingerlise.rasmussen@negotia.no

1. nestleder**Arnfinn Korsmo**, 1. nestleder, mob. 995 94 336,

e-post: arnfinn.korsmo@negotia.no

Politisk rådgiver**Stein Johansen**, politisk rådgiver, mob. 901 42 110,

e-post: stein.johansen@negotia.no

Telefoner/e-post

Sentralbordet er 21 01 36 00

Servicetelefon: 815 58100

post@negotia.no

medlem@negotia.no

forhandlingsavdelingen@negotia.no

info@negotia.no

kurs@negotia.no

magasinet@negotia.no

Web: www.negotia.no

NB! For å ivareta dine medlemsbetingelser mv., gir Negotia nødvendige medlemsopplysninger til sine og YS's samarbeidspartnere.

Berikende bredde

Det blir aldri uaktuelt å framheve de tillitsvalgtes sentrale rolle i en fagforening. De utgjør selve førstelinjetjenesten i ute i bedriftene, der «tingene» skjer. Det er de som medlemmene først henvender seg til når saker oppstår.

Disse viktige servicebærerne i forbundet trenger arenaer for kunnskapsbygging og erfaringsutveksling. Slike som tillitsvalgskonferansen nå i september, som samlet nær 90 deltakere fra alle deler av organisasjonen.

Etter noen år med bransjerettete samlinger, besluttet man i år å invitere til en konferanse som omfattet alle. Det ble et vellykket grep. Både interessen i forkant og responsen i etterkant taler sitt tydelige språk om det: «En flott konferanse. God variasjon i temaene. Mangfoldig og berikende. En perfekt arena for nettverksbygging». Slik lyder noen av tilbakemeldingene. En solid attest!

Flere framhever mangfoldet i Negotia. Det at man møter folk fra vidt forskjellige typer virksomheter og kan lære av deres erfaringer, omtales som et fortrinn. Når tilbudene rettes mot alle, og ikke bare noen utvalgte grupper, involverer det helhetlig og treffer bredere.

Å øke kompetansen til de tillitsvalgte er et definert mål i Negotia. Da er det smart å tenke nettopp bredde. Det er rett og slett god organisasjonsbygging. Bekreftelsene i form av fornøyde deltakere og begeistret omtale, er sikre svar om at dette er veien å gå.

Terje Bergersen
ansvarlig redaktør

Innhold – Nr. 3/13

- 4 Framover og oppover
- 5 Stødig i stormen
- 6 Kjempet mot NAV i tre år
- 10 Tegn til oppgang i verdensøkonomien
- 12 Ungarsk arbeidsliv - nye tider, nye hindre
- 16 UNI Europa - sju millioner på medlemslista
- 20 Overrasket med Aktivitetsprisen
- 22 Da YS kuppet Arendalsuka
- 24 Negotia Ung: Fagtemaer og bjørnehi
- 25 Erfaringer fra festivalprofilering
- 26 Selgerforeningen Agder runder 100
- 27 Tilbyr en times pensjonsprat
- 28 På observatørplass i EU-møte
- 29 YS-lederen forventer lik behandling av regjeringen
- 30 Populær høstfest i Oslo
- 31 Reisebrev fra Gdansk
- 32 Dietter og bilgodtgjørelse
- 33 AFP og sluttpakker i privat sektor
- 34 Spør oss – Negotias rådgivere svarer

Forsidefoto: Terje Bergersen

NEGOTIA MAGASIN

Ansvarlig redaktør: Terje Bergersen

Redaksjon: Postboks 9187 Grønland, 0134 Oslo

Telefon: 21 01 36 00, Telefax: 21 01 37 50,

E-post: magasinet@negotia.no

Design: Anisdahl, Sand & Partnere

Lay-out: MacCompaniet as/redaksjonen

Grafisk produksjon: MacCompaniet as, Oslo

Godkjent opplag: 22 135

ISSN 0909-9979

Manusfrist for
neste nummer:
15. november

Brev fra forbundslederen

På full fart framover og oppover

I skrivende stund er det regjeringsforhandlinger mellom de borgelige partiene. Uansett hvordan den endelige konstellasjonen blir, ønsker jeg lykke til og velkommen til samarbeid og dialog med Negotia og YS. Som et partipolitisk uavhengig YS-forbund har vi en likeverdig opptreden overfor de ulike partiene og overfor den til enhver tid sittende regjering.

I likhet med YS-leder Jorunn Berland, har jeg forventninger om at regjeringen vil føre en arbeidstakervennlig politikk og at trepartssamarbeidet videreutvikles.

Vi er på vei inn i en spennende og travel tid. IA-avtalen skal reforhandles og konsekvensene ved implementeringen av vikarbyrådirektivet utprøves. Og diskusjonene om arbeidstid, deltid, midlertidige ansettelser og sosial dumping er «hete poteter».

Det er en grunn til at Negotia har invitert representanter fra blå og rød side til landsmøtet vårt for nettopp å diskutere disse utfordringene. Arbeidsgiverorganisasjonen Spekter er også invitert til debatten som representant fra den tredje parten.

Samtidig med alt dette er YS i en prosess for å utvikle seg til å bli en sterkere, mer handlekraftig og en mer attraktiv aktør i møte med morgendagens arbeids- og samfunnsliv. De 20 forbundene som har valgt YS som sin paraplyorganisasjon, meldte seg inn for å få noe mer. Tiden er inne for å gi noe tilbake til YS og fellesskapet. Det skal bli spennende å følge prosessen som skal gi YS en sterkere posisjon og tydeligere identitet i samfunnet.

Jeg er stolt av å være forbundsleder i Negotia. Vi er et forbund som er på full fart framover og oppover. Vi er på hugget, vi er synlige, vi er nær medlemmene - og vi har evnen til å fornye oss.

En stor takk til alle hverdagens helter - medlemmer, tillitsvalgte og ansatte!

Inger Lise Rasmussen
forbundsleder

Spilleregler. - Vi er innstilt på å bringe dialogen inn i et bedre spor i tråd med spillereglene, sier Kristin Øverland, hovedtillitsvalgt i Negotia Statoil.

Stødig i stormen

Da Kristin Øverland og de andre ansattrepresentantene i Statoil uttalte seg kritisk til pressen om selskapsplaner om å flagge ut kontorstillinger til Riga og eventuelt India, opplevde de å bli truet med oppsigelse.

TEKST OG FOTO: TERJE BERGERSEN

De tillitsvalgte kjente til at selskapet planla outsourcing, og forholdt seg til opplysninger om et omfang på mellom 250 og 350 stillinger. Så brakte VG i sommer et oppslag om at Statoil vurderer utflagging av opp mot 1000 kontoransatte. Dermed var stormen i gang.

- Du og de andre tillitsvalgte opplevde at dere ble truet med oppsigelse. Hva skjedde?

- Etter VGs sak om at utflaggingen kunne omfatte opp mot 1000 stillinger, var det flere av oss tillitsvalgte som uttalte oss til pressen. Jeg sa at Statoil er tatt i å bryte arbeidslivets spilleregler, og at det er pinlig. På et møte i etterkant, hvor det var meningen at vi skulle diskutere mulige brudd på drøftingsplikten, ga ledelsen oss muntlig advarsel. De sa at det å kommentere interne dokumenter utad kunne kvalifisere til oppsigelse.

- Hva synes du om at Statoil-ledelsen i det hele tatt tenker på å outsource stillinger?

- Vi er i mot outsourcing og mener at Statoil som toneangivende norsk selskap må legge til rette for å ha norske ansatte. Forøvrig er ikke dette noe nytt i Statoil. Diverse IT tjenester, bygningsdrift med kantine og flere andre ting, er allerede satt ut. Men det prosjektet det er snakk om nå berører et stort antall ansatte over en kortere tidshorison.

- Har dere forslag til alternative besparelser?

- Statoil må viderefordre den enorme kompetansen som finnes i selskapet. Jeg mener det er en bedre løsning enn å sette ut tjenester. Vi har ansatte med høy utdannelse, kunnskap og lang erfaring, som er vant til å tenke effektivisering og automatisering.

- Hvordan er klimaet mellom partene nå, etter det som skjedde i sommer?

- Det har vært lunken. Ledelsen krevde at vi beklaget uttalelsene, men det er ikke aktuelt. Vi har også meldt inn brudd på Hovedavtalen, som skal behandles, og vi har en lønnsnivå å løse. Men vi er opptatt av å bringe dialogen inn i et bedre spor, i tråd med spillereglene.

Kort & Godt

Kristin Øverland (33)

- Hovedtillitsvalgt for 200 Negotia-medlemmer i Statoil
- Aktuell i forbindelse med Statoils planer om å flagge ut administrative stillinger
- Har mål om vekst i klubben og økt innflytelse i selskapet.

- Hva skjer videre i saken så langt du kjenner til?

- Det er lagt opp til en rekke informasjonsmøter utover høsten. Men detaljer om framdriften i outsourcing-planene vet vi ikke noe om ennå.

- Hvordan har medlemmene reagert?

- Jeg og klubbstyret har fått mange positive tilbakemeldinger, og det varmer veldig i en anstrengt situasjon.

- Du har vært hovedtillitsvalgt i ett år. Hvilke mål har du videre for klubben?

- Fortsette å jobbe hardt for medlemmenes rettigheter og vilkår, vokse og øke innflytelsen i selskapet. Det er derfor fagforeninger finnes! ■

Tre år mot NAV

I august 2010 - fem år etter at hun ble innvilget 50 prosent uførepensjon - fikk Inger Bjaberg krav fra NAV om å tilbakebetale nesten 317.000 kroner. Etter nær tre års slitsom kamp med mange klager, har hun nå vunnet fram i saken og kan endelig senke skuldrene.

TEKST OG FOTO: TERJE BERGERSEN

- Jeg har hatt denne saken hengene over meg i tre år. Det har vært en stor psykisk og fysisk påkjenning som har ført til søvnproblemer og uro. Jeg har tenkt på saken nesten hver dag i disse årene. Håndteringen fra NAV sin side, de steile holdningene..., det er så ovenfra og ned. Også alle feilene og alt rotet mens saken pågikk. Jeg vil fortelle min historie med tanke på at andre kan komme i samme situasjon, sier hun.

Det var i 2005 at nå 67-årige Inger Bjaberg ble innvilget 50 prosent uførepensjon. Etter god

tilrettelegging fra arbeidsgiver Nidar, fortsatte hun i jobben som selger i halv stilling. I september 2010 ønsket hun å gå av med avtalefestet pensjon, og så fram til roligere dager etter et langt liv i arbeid.

Men den nye hverdagen ble ikke helt som Inger Bjaberg hadde tenkt. Seint i august 2010, rett før livet som AFP-pensjonist skulle starte, fikk hun nemlig et brev fra NAV som forsuret tilværelsen.

Uvirkelig

- Det begynte egentlig i september 2009, da det kom en henvendelse fra NAV Vågå om at de ville kontrollere inntekten min. Jeg ble bedt om å sende kopier av

lønnsslipper og utskrifter av ligninger. Etter at jeg hadde gjort det, drøyde det et års tid uten at jeg hørte noe mer. Men i slutten av august 2010 fikk jeg et sjokkerende brev hvor det ble opplyst at uførepensjonen min opphørte fra desember 2007, altså med tilbakevirkende kraft for nesten tre år, sier Bjaberg.

NAV hadde regnet seg fram til at hun hadde overskredet inntektsgrensen i årene 2007 og 2008. Dermed konkluderte de med at forutsetningene for uførepensjonen var falt bort, og krevde tilbakebetalt 316.895 kroner.

”Jeg vil fortelle min historie med tanke på at andre kan komme i samme situasjon.

- Jeg visste ikke hva jeg skulle tro. Det var jo helt uvirkelig. Det kunne ikke være mulig, sier Inger Bjaberg oppgitt.

Men det var altså mulig. Serviceinstansen NAV hadde gjennomført sin saksbehandling og fattet sitt vedtak. Og sånt slipper man ikke unna uten videre.

- Nei det skal være sikkert. Jeg skjønnte jo etter å ha lest brevet mange ganger at jeg faktisk måtte forholde meg til dette, uansett hvor uvirkelig det framsto. Jeg begynte å skrive ned spørsmål og tanker på gule lapper. De hang etter hvert over hele huset. Jeg kaller dem «gullapper». De var til god hjelp for å få ut frustrasjon, og veldig nyttige når jeg skulle skrive alle klagebrevne. →

Stor belastning. - Denne saken har gått fram og tilbake i årevis. Jeg synes det er hårreisende at en statlig serviceinstans som NAV kan behandle folk slik, sier Inger Berit Bjaberg.

Dette er saken:

- Oktober 2005: Inger Berit Bjaberg, som arbeider som selger, innvilges 50 prosent uførepensjon av NAV.
- 15.09.09: NAV sender brev med varsel om inntektskontroll, hvor Bjaberg bes om å rapportere inntekts- og ligningsopplysninger.
- 25.08.10: Bjaberg mottar brev fra NAV Forvaltning med beskjed om at uførepensjonen opphører med tilbakevirkende kraft fra desember 2007, med begrunnelse i at inntektsgrensen for 2007 og 2008 er overskredet. Nav krever tilbakebetalt 316.895 kroner.
- 13.09.10: Bjaberg sender klage på NAVs vedtak om opphør av uførepensjonen. Hun viser til at de påståtte overskridelsene er relatert til skattbar beregnet inntekt av firmabil, mobiltelefon og pc, som hun trenger for å utføre jobben. Klagen bekreftes mottatt i brev 20.09.10.
- 07.11.12: NAV sender Bjaberg brev om at hennes klage av 13.09.10 ved en feil ikke var blitt registrert. Bjaberg blir i brevet bedt om å bekrefte om hun fortsatt vil at klagen skal behandles, men informeres samtidig om at den «ikke vil kunne føre fram». Hun opprettholder klagen.
- 09.01.13: Bjaberg mottar brev fra NAV Forvaltning om at det ikke er funnet grunnlag for å gjøre om vedtaket. Hun klager videre til NAV Klageinstans.
- 03.04.13: Brev fra NAV Klageinstans om at NAV Forvaltnings vedtak av 25.08.10 om opphør av uførepensjonen omgjøres, slik at kravet om tilbakebetaling frafalles.

” *Hvordan kunne saksbehandleren i Nav Forvaltning skrive at klagen ikke ville føre fram? Vedkommende har vel ingen rett til å forhåndsdomme i min sak så lenge klagen ikke var behandlet?*

Rot og arroganse

14. september 2010 sendte Bjaberg den første klagen til NAV på det hun oppfattet som et helt uforståelig vedtak. Svarbrevet som kom uken etter bekreftet at klagen var mottatt, og opplyste at behandlingstiden vanligvis var seks måneder. Om saken tok lengre tid, ville hun få beskjed. Men det skulle gå mer enn to år før Nav igjen ga lyd fra seg.

- Jeg hørte ikke noe før i november 2012. Da fikk jeg brev fra Nav Forvaltning Ski om at klagen ved en feil ikke var blitt registrert da de mottok den. Det skyldtes, som de skrev at ... «det på dette tidspunktet ble behandlet en feilutbetalingssak angående for meget utbetalt uførepensjon.»

I det samme brevet ble det informert om at klagen ikke ville føre fram, men at Bjaberg selv måtte avgjøre om hun likevel ønsket den behandlet...

Feil fastsettelse av inntektsnivå

NAV Klageinstans fattet vedtak 3. april i år, som slår fast at Inger Bjaberg likevel hadde rett til 50 prosent uførepensjon for den perioden hun var fratatt dette. (Motsatt av NAV Forvaltnings vedtak fra 25. august 2010). Kravet om tilbakebetaling av mottatt uførepensjon på 316.895 kroner faller dermed bort.

Klageinstansen sier i sin konklusjon blant annet følgende:

«Når du ved innvilgelsen fikk fastsatt inntektsnivå før uførhet tilsvarende sykepengegrunnla-

get, ble det ikke tatt hensyn til at sykepenger ikke omfatter godtgjørelser som helt eller delvis skal dekke utgifter i forbindelse med utførelsen av arbeidet... ...NAV Klageinstans finner det mer naturlig å ta utgangspunkt i din pensjonsgivende inntekt...»

I godtgjørelser som helt eller delvis skal dekke utgifter i forbindelse med utførelsen av arbeidet inngår blant annet firmabil, telefon og pc stilt til disposisjon av arbeidsgiver.

- Der og da var det ikke helt lett å tenke klart. Med kravet om tilbakebetaling hengene over meg, og saksbehandlerens selvsikre uttalelse, kunne jeg i fortvilelsen fulgt rådet om å ikke klage. Men hvordan kunne saksbehandleren skrive at klagen ikke ville føre fram? Vedkommende har vel ingen rett til å forhåndsdomme i min sak så lenge klagen ikke var behandlet? Denne uttalelsen må være helt på grensen til det ulovlige. Maken til rot og arroganse!

Feil inntektsgrense

Bjaberg ble bedt om å gi beskjed om hvorvidt hun opprettholdt klagen, og det gjorde hun skrift-

lig 28. november 2012. 9. Januar i år fikk hun så brev fra Nav Forvaltning om at det ikke var funnet grunnlag for å gjøre om vedtaket. Dette var helt uaktuelt for henne å akseptere, så hun klaget videre til NAV klageinstans. Klagen ble sendt 21. januar, sammen med 11 vedlegg!

Noen spennende uker med lettere utviklet postkasserekke fulgte. Da svaret kom i brev datert 3. april lettet det en tung byrde fra Inger Bjabergs skuldre. Hun hadde vunnet fram i saken. Klageinstansen hadde gjort om vedtaket. Hun var likevel berettiget til uførepensjon for den perioden stri-

NAV Forvaltning beklager og innrømmer feil

Avdelingsdirektør Steinar Haukland i NAV Forvaltning Akershus, gir disse kommentarene til saken:

- Vi forstår at dette har vært en belastning, og beklager at saken har tatt så lang tid å behandle. Vanligvis skal ikke dette ta så lang tid. Dette skyldes en feil fra vår side.

Når det gjelder NAVs rutiner for oppfølging av rett til pen-

sjon, opplyser Haukland følgende:

- NAV behandler søknader ut fra opplysninger vi har mottatt og som er tilgjengelige på søknadstidspunktet. Hvert år kontrollerer NAV pensjoner når vi mottar inntektsopplysninger fra Skatteetaten. I noen tilfeller får denne betydning for pensjonen og det vil bli vurdert om bruker har fortsatt rett på pen-

sjon.

- Når brukere sender nye opplysninger skal disse vurderes for å se om dette får betydning for behandlingen av saken. NAV Klageinstans er NAVs uavhengige klageorgan, uttaler avdelingsdirektør Steinar Haukland, og beklager igjen at denne saken har tatt så lang tid å behandle.

Ikke ferdig. Inger Bjaberg har krevd erstatning for den belastningen hun er påført gjennom den lange saksbehandlingen. – Erstatningskravet er avslått, men jeg vil anke avslaget. Jeg håper på god rådgivning og bistand fra Negotia i denne prosessen også, slik jeg hele tiden har fått i saken fram til nå, sier hun.

den sto om, og kravet om tilbakebetaling falt bort!

Det viste seg at NAV når de regnet ut inntektsgrensen til Bjaberg, hadde gått ut fra sykepengegrunnlaget før uførheten, og ikke den pensjonsgivende/skattbare inntekten. Dermed ble ikke den beregnede fordelene av arbeidsverktøyet firmabil, telefon og pc, tatt med.

- Vær kritisk

Nå som vedtaket om bortfall av uførepensjon og kravet om tilbakebetaling er omgjort, kan Inger Berit Bjaberg endelig puste ut og begynne å tenke på den mer avslappende livsfasen hun så for seg. Men helt i mål med saken er hun ennå ikke.

- Saken har gått fram og tilbake i nesten fire år. Jeg synes det er hårreisende av en statlig serviceinstans å behandle folk på en slik måte. Man skal ikke blindt godta det som NAV bestemmer. Man skal være kritisk, undersøkende og passe på rettighetene sine.

Når saken var avgjort og ting hadde roet seg, opplevde Inger Bjaberg enda en graverende hendelse fra NAV. I juni oppdaget hun ved en tilfeldighet at pensjonsutbetalingen hennes var stoppet. Den var ikke kommet

” *Man skal ikke blindt skal godta det som NAV bestemmer. Man skal være kritisk, undersøkende og passe på rettighetene sine.*

inn på kontoen som vanlig...

- Dette ble ryddet opp i raskt da jeg tok kontakt med Nav Harstad, men jeg har etterlyst en forklaring skriftlig på hvorfor dette kunne skje, og det har jeg ennå ikke fått noen tilbakemelding på.

Krever erstatning

Bjaberg krever erstatning fra NAV for den belastningen hun er påført gjennom saken.

- Tre år og syv måneder har denne saken pågått totalt sett. Det ble for meg en stor påkjenning både psykisk og fysisk. Og en syk kropp blir ikke bedre av en slik bekymring. Jeg er sliten, men selvfølgelig veldig glad over å ha vunnet fram. Samtidig er jeg sint på måten jeg er blitt behandlet på, og at saken har tatt altfor lang tid.

- Derfor har jeg også krevd erstatning for den belastningen jeg er påført gjennom den lange saksbehandlingen. Den prosessen pågår fortsatt, avslutter Inger Bjaberg. ■

- Bekymrer

Spesialrådgiver Synnøve Lohne-Knudsen i Negotia har bistått Inger Bjaberg

helt fra saken startet for mer enn tre år siden. Hun gir denne kommentaren:

- Jeg har aldri sett eller hørt om tilsvarende saksbehandling fra det offentlige, med en behandlingstid på to år og seks måneder samt en arroganse jeg ikke trodde var mulig. En må være sterk for å stå imot slikt, og det har Inger Bjaberg vist. Hun har selv utformet brevene til NAV, i samråd med oss. Saken viser at for å stå imot det offentlige når de gjør grove feil, må en være svært sterk og ikke gi seg. Det bekymrer meg. Hva med alle de som ikke har krefter til å kjempe imot?

Vekst og ansvarlighet. - Økonomien i vesten ser ut til å ta seg opp igjen. Norge har klart seg godt gjennom krisen, men vi trenger fortsatt en ansvarlig lønnsutvikling, mener Harald Magnus Andreassen.

- Tegn til oppgang

- I august ble det satt verdensrekord i bilsalg. Pilene peker oppover blant annet i de hardt kriserammete landene Spania og Italia. Det er tegn til oppgang i økonomien i den vestlige delen av verden, sier samfunnsøkonom Harald Magnus Andreassen.

TEKST OG FOTO: TERJE BERGERSEN

Sjeføkonomen i First Securities besøkte Negotias tillitsvalgtekongress på Gardermoen i september. Han sneiet innom både verdensøkonomien, Norges framtidssikter og lønnsdannelsen, i sitt halvannen times innlegg.

Kvantesprang for Kina

Når det gjelder verdens økonomi har det skjedd dramatiske ting siden årtusenskiftet, ved at Kina

har gjort noen virkelige kvantesprang.

- For ikke lenge siden utgjorde Kina fem prosent av verdensøkonomien. Nå nærmer den seg 20 prosent, og vil fortsatt øke fem til ti prosent. Men dette er ikke noe nytt historisk sett. Kina var i gamle dager en betydelig økonomi i verdensmålestokk, rett og slett fordi det er et stort rike.

Andreassen påpeker at framveksten i Kina har lite sammenheng med krisen som har preget

vesten de senere årene.

- Det er ikke sånn at vi blir fattigere fordi andre blir rike. Finanskrisen ble utløst av helt andre mekanismer.

Nå ser det i følge samfunnsøkonomen ut til dreie mot bedre tider.

- Senest i mars måned sa prognosene at det fortsatt ville gå dårlig. Men nå i august ble det satt verdensrekord i bilsalg, etter nedgang i denne industrien i lang tid. Nå peker det oppover i de kriserammete landene Spania og Italia, blant annet. Det begynner å se lysere ut.

- Norge klarer seg

Selv om oljeeventyret i Norge ikke vil vare evig, mener Andreassen vi ikke har noe å frykte her på berget.

- Vi er det eneste landet som ikke har brukt opp all rikdommen fra oljen etter hvert som den er pumpet opp. Inntektene er plassert i fond og vi bruker bare litt av avkastningen. Selv om oljen tar slutt, har vi fortsatt fondene.

- Og det er rikelig med kompetanse i landet. Vi finner på andre ting å gjøre, det er ikke bare innen olje vi gjør det bra. Det eksporteres mye fra Norge i dag, selv om produksjonen er dyr. Men vi må sørge for å være gode på skole og utdanning, det vil være avgjørende.

Ansvarlig lønnsdannelse

Når det gjelder lønnsdannelsen,

helte Andreassen en dråpe kaldt vann i blodet på konferansedeltakerne. Han pekte på trepartssamarbeidet mellom myndighetene og partene i arbeidslivet som en god modell som sikrer ansvarlighet.

- Lønningene utgjør en stor del av bedriftenes kostnader. Bli de for høye, stopper investeringene opp og det blir ikke jobber å få. Trepartssamarbeidet og frontfagsmodellen sikrer ansvarlighet i lønnsdannelsen.

- Norge har klart seg gjennom finanskrisa uten å måtte bruke høyere arbeidsledighet som disiplinerende faktor. En ansvarlig lønnsutvikling er en forutsetning

Konferansesuksess. Flere enn 90 tillitsvalgte deltok på konferansen på Gardermoen 19. og 20. september.

for at vi skal klare oss like bra i årene framover, sier Harald Magnus Andreassen. ■

Deltakernes meninger om tillitsvalgtkonferansen

19. og 20. september holdt Negotia konferanse hvor over 90 tillitsvalgte deltok. Temaene på programmet var blant annet innleie av arbeidskraft, kontroll og overvåking, særlig uavhengig stilling, lønnsdannelsen og verdensøkonomien. Her er noen tilfeldig utvalgte deltakers tilbakemeldinger.

Rita Hjellestad, Bergen Røde Kors

- Det var en flott konferanse. Tydelig at de som hadde ansvaret for opplegget hadde lagt seg i selen for at vi skulle få en god opplevelse. Bra at det var hentet inn eksterne forelesere i tillegg til de interne. Dette var mangfoldig og berikende. Jeg jobbet tidligere som lærer og var organisert i Utdanningsforbundet. Må si at det er interessant å være i Negotia med medlemmer fra så mange bran-

sjer. En slik konferanse gir oss tillitsvalgte et løft.

Alf Georg Hagenes, Aker Solutions

- Jeg synes konferansen hadde et veldig bra opplegg. Variert og fint program og sammensetting av temaene. Foredragene var interessante å høre på. Fint at det også var lagt inn et humoristisk innslag. Det er nyttig med en slik konferanse hvor man møter mange andre. Det å komme dialog med tillitsvalgte i andre bedrifter og høre hvordan de løser forskjellige utfordringer, er lærerikt.

Susanne Knoph, Telenor Norge

Konferansen ga meg masse input på områder som er viktig for tillitsvalgte. Veldig nyttig og lærerikt. God variasjon i temaene, og fin blanding

av forelesere. Interessant å få møte så mange dyktige folk, både blant andre tillitsvalgte og ansatte i Negotia. Er veldig glad jeg fikk muligheten til å være med. En konferanse som dette er også en perfekt arena for å skape nettverk, og er helt klart noe forbundet bør fortsette med.

Gro Granås-Brattland, Agder Energi

Profesjonelt arrangement. Fin balanse mellom interne og eksterne forelesere. God stemning. Bra med gjennomgang av de forskjellige fagtemaene. Personlig kunne jeg ønsket mer om verdensøkonomien og norske arbeidsplasser. Det er viktig å forstå mekanismene i samfunn, økonomi, politikk og arbeidsliv for å gjøre en god tillitsvalgtjobb. Viktig å treffe like-sinnede og få faglig påfyll og impulser. Kunne gjerne vært lagt inn mer tid til å være sosial.

Ungarsk arbeidsliv og fagbevegelse:

Nye tider, nye hindre

BUDAPEST. I østblokktiden var det tvungen fagforeningstilslutning i Ungarn. Nå er bare litt flere enn hver tiende arbeidstaker organisert. Og selv om det er demokrati og flerpartisystem, var det bare omlag halvparten som stemte ved forrige valg.

TEKST OG FOTO: TERJE BERGERSEN

- Etter så mange år med et kommunistisk styresett, har folk og arbeidstakere i Ungarn skepsis til kollektive systemer, og det inkluderer også fagforeninger. Man vil ha frihet til å velge selv, og det er en bra ting. Men det blir også et problem når engasjementet for fellesskapet blir så lavt som det er. Vi i fagbevegelsen jobber for å utvikle ansattes rettigheter og arbeidsvilkår, og da er det jo viktig å ha flest mulig med, men det er ikke så lett å få alle aktivt med på den tanken.

Dette sier Lajos Horvath, vise-president i fagforenings-sammenslutningen LIGA, som på mange måter YS sin parallell i Ungarn. Magasinet og Negotias administrasjon besøkte LIGA i Budapest på forsommeren, og

”Mange unge tror de skal gå rett inn i godt betalte jobber etter utdannelsen, men slik er det dessverre ikke Lajos Horvath, LIGA

fikk en statusrapport over staa i det sentraleuropeiske landet som inntil muren falt i 1989 var en del av den sovjetiske østblokken.

Vil doble medlemstallet

Flere av utfordringene LIGAs representanter kunne fortelle om likner til forveksling på dem fagrørsla også strir med her på berget: Evig kamp for større innflytelse, ønske om høyere engasjement blant medlemmene, begrenset interesse fra ungdommen... Det er til å kjenne igjen. Den største forskjellen ligger i at Ungarn bare har 13 prosent organisasjonsgrad, mens den i Norge er på rundt 52.

LIGA har til sammen omlag 100.000 medlemmer, fordelt på 80 store og små foreninger. Som YS er den partipolitisk uavhengig. Arbeid for økt oppslutning står høyt på dagsordenen.

- Ja, det er et viktig mål for oss, å vokse i medlemsantall. Vi er etablert i alle de 19 fylkene i Ungarn, og har ambisjoner om å doble medlemsantallet i løpet av noen år. Med bedre fotfeste og oppslutning blant arbeidstakerne får vi større mulighet for innfly-

telse. Og det er jo innflytelse vi trenger for å kunne gjøre en god jobb for medlemmene. Det gjelder for LIGA som for alle fagforeninger, uansett hvilket land vi snakker om, sier Horvath.

Innflytelsen er imidlertid et problematisk punkt. Fagbevegelsen i Ungarn lever i en ganske annen virkelighet enn den vi kjenner her hjemme. Landet har for tiden en regjering som ikke er kjent for å være velvillig innstilt overfor fagforeninger. Det politiske partiet Fidesz – Ungarsk Borgerforbund oppnådde formidable to tredels flertall i Parlamentet ved valget i 2010. Etter at de kom i regjeringsposisjon har de pøst på med lovendringer og reformer i høyt tempo.

Råkjør fra regjeringen

- Fidesz har vedtatt en rekke nye lover, og endret mange gamle, etter at de overtok for tre år

Jobber for økt opplutning og innflytelse. Den landsdekkende fagforeningen LIGA er YS sin «parallellell» i Ungarn. Fra venstre: Eszter Labancz, ung-koordinator; Lajos Horvath, visepresident; Peter Fiedler, informasjonsansvarlig og Adrienn Hanganui, internasjonal koordinator.

siden. Og det går i høyt tempo. Det er lite diskusjon, de har to tredels flertall i Parlamentet og trenger ikke ta hensyn til opposisjonens eller samfunnsaktørenes mening. De endrer spillereglene hele tiden, de har til og med endret grunnloven.

Lajos Horvath forklarer at LIGA i dag har lite direkte kontakt med ungarske myndigheter.

Organisasjonen deltar i forskjellig komitéarbeid, men innflytelsen er begrenset. Denne situasjonen bidrar også til at mange arbeidstakere ikke ser noen grunn til å organisere seg, mener han: «De tenker at foreningene ikke kan gjøre noe for dem likevel».

Inntil 2010 satt Sosialistpartiet i regjeringssposisjon, men det gikk ikke bra, mener Horvath. Han

peker på at valgdeltakelsen er lav og at den politiske situasjonen preges av oppgitthet og passivitet.

- Sosialistpartiets regjeringssperiode fra 2002 til 2010 var ikke vellykket. Det var økonomisk dårlig styring og korrupsjon. Folk ville ha noe nytt ved forrige valg, men det var bare rundt halvparten som stemte. Engasjementet er lavt også politisk. →

Ungarn

- Beliggende i Mellom-Europa, med grense til Østerrike, Slovakia, Romania, Ukraina, Serbia, Kroatia og Slovenia
- Kom etter 2. verdenskrig under sovjetisk innflytelse, og var kommunistisk ettpartistat
- Demokratisk republikk fra 1989
- Hovedstad Budapest
- Medlem i EU fra 2004
- 10 millioner innbyggere

- 3,8 millioner arbeidstakere
- 11 prosent arbeidsledighet

Ungarsk fagbevegelse

- 490.000 organiserte – dvs. 13 prosent organisasjonsgrad
- Svært mange små foreninger og forbund
- Seks landsomfattende hovedsammenslutninger, deriblant LIGA

LIGA

- Etablert i 1989 som en sammenslutning av uavhengige fagforeninger
- Fullt navn: Democratic Confederation of Free Trade Unions
- Opplyser å ha 100.000 medlemmer fordelt på 80 små og store foreninger
- Er tilsluttet Den Europeiske Faglige Samorganisasjon - DEFS

” Vi mener den nasjonale minstelønnen er viktig som en minimumsstandard for å beskytte de mest sårbare. Lajos Horvath, LIGA

Tynt med jobber

Da finanskrisen slo inn for noen år siden rammet den Ungarn hardt, i likhet med mange andre land i det sentrale og sørlige Europa. De offisielle arbeidsledighetstallene ligger på 11 prosent, og blant ungdom er den betraktelig høyere. Det er tynt med jobber å velge i, og i tillegg er det svarte

Vakre Budapest. Hovedstaden Budapest er en vakker by som deles i to - Buda og Pest - av elva Donau. Påkostete bygninger vitner om gammel storhet. Her ses den enorme parlamentsbygningen fra Buda-høyden.

arbeidsmarkedet omfattende.

- Ungdom som utdanner seg i Ungarn i dag kan ikke ta det for gitt at de får jobb innen det faget

de utdanner seg til. Mange tror de skal gå rett inn i godt betalte jobber etter utdannelsen, men slik er det dessverre ikke, sier Horvath.

I Ungarn er det innført nasjonal minstelønn. I Norge er fagforeningene imot dette, med den begrunnelsen at det vil bidra til å trekke den generelle lønnsutviklingen nedover. LIGA mener derimot at nasjonal minstelønn er viktig for Ungarns del.

- Vi mener den nasjonale minstelønnen er viktig som en minimumsstandard for å beskytte de mest sårbare. LIGA og de andre fagforeningene forhandler hvert år for å heve satsene.

- Kritikk mot regjeringen

Nestleder og ambassaderåd Arild Moberg Sande ved Norges ambassade i Ungarn, forteller at den sittende ungarske regjeringen ikke bare har vært utsatt for hard kritikk fra den hjemlige opposisjonen. Også det internasjonale samfunnet har reagert.

- Blant annet Europarådet har reagert på de mange lovendringene regjeringen har gjennomført i ekspressfart, og at de også har endret Grunnloven.

- I 2014 er det valg igjen. Analyser tyder på Fidesz vil beholde makten, men at de neppe vil oppnå to tredels flertall som nå. Sosialistpartiet, som er det største opposisjonspartiet, ligger an til å få størst fremgang.

Men mange vil ikke stemme på Sosialistpartiet fordi det ses på som en etterlevning fra den kommunistiske tiden, og at de i tillegg forbindes med økonomisk vanstyre og korrupsjon i den perioden de hadde makten mellom 2002 og 2010, sier Moberg Sande.

Ambassaderåden peker på at fagbevegelsen står svakt i Ungarn, og at landet er i en generelt krevende situasjon.

- Regjeringen kjører en lite fagforeningsvennlig linje, og ikke noe som likner på et treparts-samarbeid som i Norge. Fagforeningene sliter og står svakt. En million ungarske husstander har kommet i en gjeldsfelle. Mange unge søker ut, fordi de ikke ser noen framtid her.

Vil nå ungdommen

Oppi alle utfordringene jobber LIGA systematisk for å nå sine mål på forskjellige fronter. Visepresidenten forteller at organisasjonen blant annet satser offensivt for å nå ut med informasjon til unge arbeidstakere.

- Vi har etablert en ungdomkomité som jobber med dette nå. Vi utvikler spesielle kurs for våre unge medlemmer. Dessuten er det viktig for oss å komme inn på skoler og utdanningsinstitusjoner for å informere om virksomheten vår. De unge som tror de skal bli sjefer uten videre og ikke bryr seg om fagforeninger, skal bli kjent med hva LIGA står for, hva vi arbeider med og hvorfor.

- Utfordringene Ungarn og ungarsk arbeidsliv står overfor, viser at LIGA og fagbevegelsen trengs, avslutter Lajos Horvath. ■

Negotia på studietur i Budapest, lyttende til ambassaderåd Arild Moberg Sande.

Oppgrader ditt YS Medlemskort

YS Medlemskort med MasterCard kan du bruke både som lønnsom sparekonto og kredittkort, alt etter behov. Uansett om du sparer eller bruker kreditten, er vilkårene blant markedets aller beste.

- 2,8 % sparerente fra første krone
- Ingen begrensninger i antall uttak
- Lav kredittkortrente: 12,25 %
- Kortet kan brukes både i Norge og utlandet
- Egen brukervennlig nettbank

Gode medlemsfordeler og rabatter:

15 % rabatt hos EuroFlorist.no og oslosportslager.no, pluss spesialpriser på reiser hos solia.no

Les mer og bestill på www.ysmedlemskort.no

Kundeservice 815 22 040

Nom. rente: 12,25 %. Eff. rente 17,5 %, 15.000,- o/ 12 mnd. totalt 16.351. YS Medlemskort – et produkt fra DNB Bank ASA

Stri tid for UNI Global Union Europa:

Sju millioner på medlemslista

BRÜSSEL. Finanskrisa og den dramatisk økte arbeidsledigheten, setter europeisk fagbevegelse på prøve. Hardt press på kollektive rettigheter og framvekst av diffuse arbeidsavtaler og midlertidige jobber, er noen av utslagene som trer fram. UNI Global Unions (UNI) arbeid for å få utviklingen inn på et bedre spor for sine sju millioner medlemmer, er krevende.

TEKST OG FOTO: TERJE BERGERSEN

Da den internasjonale fagforeningssammenslutningen UNI holdt verdenskongress i Nagasaki høsten 2010, var slagordet for

UNI Global Union

- Internasjonal sammenslutning av fagforeninger.
- Representerer rundt 20 millioner arbeidstakere i 150, land verden over.
- Har som et av sine hovedmål å etablere globale rammeavtaler, som gir flere arbeidstakere rett til å forhandle om sine rettigheter.
- Hovedadministrasjon i Sveits. Europakontor i Brussel.
- Negotia har tilslutning til UNI.

møtet «Breaking Through». I dette lå det ambisjoner om at man i den kommende fire årsperioden skulle oppnå et gjennombrudd for faglige rettigheter i arbeidslivet.

Aksept for retten til å organisere seg, etablering av globale rammeavtaler og økning av medlemstilslutningen i alle verdensdeler ble nedfelt som sentrale elementer i det strategiske planverket. Men det negative utviklingen i det europeiske arbeidslivet gjør ikke UNIs ambisjon om «gjennombrudd» til noen enkel oppgave.

Press på kollektive rettigheter

Organisasjonens europakontor har sju millioner arbeidstakere på medlemslista, fordelt på 320 fagforbund i 50 land. Forholdene varierer veldig. Det er stor forskjell på fagforeningenes livsvilkår i forskjellige deler av det

europeiske kontinentet.

- Flere av landene som er hardest rammet av finanskrisa er sterkt påvirket av den såkalte troikaen, en konstellasjon bestående av Europakommisjonen, Den europeiske sentralbanken og Det internasjonale pengefondet. Fagforeningene opplever at de opparbeidete rettighetene reduseres og at arbeidsforholdene forverres, og at former for midlertidig arbeid vokser fram. Spania er et eksempel hvor dette skjer.

- Vi ser også at det utvikles det som kalles «zero-hour»-kontrakter, blant annet i Storbritannia. Dette er arbeidskontrakter som nesten ikke gir ansatte noen beskyttelse, som er uspesifikt utformet og ikke angir noen stillingsprosent. Presset på faglige rettigheter er også synlig i deler av Skandinavia. I Finland øker ledigheten blant de unge, og vi ser mer innslag av midlertidig arbeid.

Dette sier Oliver Röthig, regionssekretær for UNIs Europakontor i Brussel.

Globale rammeavtaler

Nå, tre år inn i den gjeldende strategiperioden, har UNI Europa likevel gode resultater å vise til på flere av målområdene. Röthig framhever spesielt arbeidet med de globale rammeavtalene.

- Globale rammeavtaler i multinasjonale selskaper er vik-

Vekst og anstendige jobber. - Å skape flere gode og godt betalte arbeidsplasser i servicebransjen blir sentralt i tiden framover. Service-bransjen har et potensiale for vekst og anstendige jobber, som ennå ikke er fullt utforsket, sier UNI Europas Oliver Röthig (nr. to fra venstre). De øvrige fra venstre: Politisk rådgiver Dimitris Theodorakis (UNI), Negotias 1. nestleder Arnfinn Korsmo og forbundsleder Inger Lise Rasmussen.

tig. De legger til rette for organisering i land hvor dette er vanskelig i utgangspunktet. Vårt arbeid med dette de seneste årene har gitt gode resultater. Norske Telenor er ett av eksemplene, hvor det ble signert global rammeavtale i januar 2013. I tilknytning til denne er vi nå i gang med å etablere fagforeninger ved Telenors enheter i Thailand, Bangladesh og Malaysia.

- Uten press er mange selskaper motvillige til å inngå globale rammeavtaler. Derfor er det vik-

” Vi ser at det kommer flere «zero-hour»-kontrakter, som nesten ikke gir ansatte beskyttelse.

tig å etablere allianser, være i konstruktiv dialog med selskapene og sørge for økt organisering der fagforeninger allerede er etablert. Som eksempler på virksomheter UNI for tiden er i slik dialog med, kan jeg nevne IKEA og Hennes & Mauritz. Og tilsvarende pågår mange andre steder. Dette er langsiktig arbeid hvor innsats på flere fronter samtidig er nødvendig for å oppnå det vi ønsker, sier Röthig.

Levedyktig vei ut

I følge Eurostat var 26,4 millioner kvinner og menn uten arbeid i EU-landene per juni 2013. Det innebærer en ledighet på 12,1 prosent og er en oppgang på 0,7 prosentpoeng fra samme tidspunkt i fjor. Helles og Spania

topper statistikken med over 26 prosent arbeidsledighet. Blant unge under 25 år er det rundt 23 prosent som mangler arbeid i EU-sektoren.

Finanskrisa og arbeidsledigheten er den mest umiddelbare utfordringen UNI Europa beskjef-tiger seg med for tiden.

- Vi trenger på kort sikt en levedyktig strategi ut av problemene. UNI jobber dette sammen med andre aktører på europeisk nivå. Krisen koster milliarder og betales av det europeiske folket. Samtidig som dette skjer er de fem prosent rikeste blitt enda rikere. Situasjonen gir de rikeste sikre investeringsmuligheter. Vi må stille krav om vekst, kvalitetsjobber og velferd for alle i Europa.

- Mer langsiktig sett vil det blant annet være avgjørende å se på de økte lønnsforskjellene som har utviklet i de europeiske landene. Vi trenger å bygge en sosial struktur som over tid kan flate ut dette. Å skape flere gode og godt betalte arbeidsplasser i servicebransjen blir sentralt i tiden framover. Servicebransjen har et potensiale for vekst og anstendige jobber, som ennå ikke er fullt utforsket.

- EU må endres

Oliver Røthig advarer dessuten mot negative effekter av det indre markedet i EU, og mener at hele den europeiske unionen må endres.

- Vi må sikre at det indre markedet ikke blir et verktøy som ødelegger sosiale og faglige rettigheter. Det oppmuntrer til sosial dumping og markedssvikt, og har bidratt til at europeere har

mistet troen på det «europeiske prosjektet». Dette står i skarp kontrast til ideen om Europa som gjorde seg gjeldende fram til 1990-årene – et rettferdig og sosialt Europa med respekt for arbeidstakeres rettigheter og fagbevegelsens rolle. Vi er under angrep, og må stå samlet og slåss tilbake. Uten EU vil vi mangle et rammeverk for å jobbe samlet og kraftfullt for å påvirke globaliseringen i en god retning for oss. Men for å få dette til, kan ikke EU fortsette som nå. Det trengs endringer.

- Bryt barrierene

De kunstige barrierene mellom arbeidet på europeisk og nasjonalt nivå må brytes ned, påpeker Røthig.

- Bare da kan vi utløse det fulle potensialet for våre sju millioner medlemmer. Sammen kan vi utgjøre en forskjell. Den suksess-

” *Krisen koster milliarder og betales av det europeiske folket. Samtidig er de fem prosent rikeste blitt enda rikere.*

fulle kampen våre norske kolleger i Postcom (LO, red. anm.) mot EUs tredje postdirektiv som åpner for konkurranse om postdistribusjon, er et godt eksempel. EU trodde ikke at fagbevegelsen kunne lykkes i å stoppe dette, men det gjorde vi.

- Dessuten ble denne seieren stoff til en god historie, slik forfatter Vigdis Hjorth beviser i roman «Leve Posthornet», sier UNI Europas regionssekretær Oliver Røthig med smilet på lur. ■

- Finansnæringen er en nøkkel

Knut Arne Sanden har vært i Brussel som representant for LO siden 1991. Han er ikke optimistisk når det gjelder utviklingen av det europeiske fellesskapet, og retter en kraftig salve mot finansnæringen.

- Det er Krise i EU. Det er et ganske dystert bilde som råder for tiden. 26 millioner mennesker er arbeidsledige, noe som tilsvarer mer enn befolkningen i Norge, Danmark, Sverige, Finland og Island til sammen. I noen land er ledigheten blant unge oppe i skremmende 65 prosent. Folk mister boligene sine fordi de ikke klarer å betale forpliktelsene, og finansinstitusjonene firer ikke,

Knut Arne Sanden (t.v.), LOs representant i Brussel

sier Sanden.

LOs mann i Brussel mener finansnæringen er en nøkkel til bedre utvikling for samfunns- og arbeidsliv i Europa.

- Bankene definerer ikke lenger boligbygging, infrastruktur og andre samfunnsmessige forhold

som en del av sitt ansvar. De skal utelukkende tjene penger til sine aksjonærer og investorer. De er også fritatt for moms, utrolig nok. Jeg tror finansnæringen er et bra sted å begynne for å påvirke utviklingen i Europa i positiv retning. ■

IKKE LA YS INNBO GÅ DEG HUS FORBI

85 000

medlemmer har
kjøpt YS Innbo!

YS Innbo er Gjensidiges beste innboforsikring og blant markedets aller rimeligste. Gjør du boligen tryggere kan du få enda lavere pris. Og du, ID-tyverisikring er selvsagt inkludert i YS Innbo.

Bestill YS Innbo på telefon 03100 eller på gjensidige.no/ys

Overrasket med aktivitetsprisen

Forbundsleder Inger Lise Rasmussen dukket helt plutselig opp på styremøte i Negotia KGH for å overrekke aktivitetsprisen til klubbleder Jørgen Exenberger.

Tillitsvalgt Jørgen Exenberger hadde et helt vanlig møte med styret i klubben og visste null og niks om at han straks skulle få overrakt aktivitetsprisen fra forbundet.

TEKST: TERJE BERGERSEN
FOTO: UNNI SUNDLAND

Det var forbundsleder Inger Lise Rasmussen og utviklingskonsulent Unni Sundland som tok turen til tollspedisjonsfirmaet KGH Customs Services i Halden i begynnelsen av juli. Med seg i bagasjen hadde de diplom og blomster. Tillitsvalgt Jørgen Exenberger skulle hedres med aktivitetsprisen, og hovedpersonen selv ante som seg hør og bør ingenting om «stuntet».

Deler æren

- Veldig overraskende og veldig hyggelig. Det er særlig stas at det var kolleger som hadde fore-

slått meg som kandidat til aktivitetsprisen, det varmer godt. Men jeg må framheve at vi har et klubbstyre som fungerer veldig bra, de skal ha en stor del av æren.

Jørgen Exenberger mønstret på som hovedtillitsvalgt for KGH-klubben i november 2012. Han startet karrieren med å avdekke en feil i grunnlaget for beregning av overtid, og sørget dermed for at kolleger fikk en ekstra julepre-sang i form av etterbetalt overtidskompensasjon for opptil flere år.

- Kunnskap avgjørende

I forslagene og begrunnelsen for pristildelingen pekes det blant annet på at Exenberger viser genuin interesse for tillitsvervet, at han er opptatt av å sette seg grundig inn i lov- og avtaleverk og lærer seg reglene til finger-spissene.

- Ja, det er viktig å kjenne bestemmelsene og rettighetene godt. Hensikten med å være

organisert og ha en klubb er jo å oppnå innflytelse og kunne påvirke arbeidsforholdene. De kollektive rettighetene må holdes i hevd, og da er kunnskap helt sentralt. Hele styret har gått flere av Negotia-kursene, og vi skal fortsette å skolere oss bredt i klubben. Det er nok av utfordringer å gå løs på, sier prismot-taker Jørgen Exenberger.

Negotias priser

Medlemmer og tillitsvalgte rundt om i Negotias apparat bidrar til organisasjonens livskraft hver eneste dag. For å hedre dem som utmerker seg gjennom særlig spesiell innsats, er det etablert tre forskjellige priser og innført en oppmerksomhet for 25 års medlemskap. En egen prisjury håndterer tildelingene. Du kan lese om kriteriene på forbundets nettside.

Negotia-butikken

Vi tilbyr flotte logo-merkete produkter med Negotia-profil, samt en rekke gaveartikler. Alt av god kvalitet og til gode priser.

Negotia-butikken er en web-shop etablert i samarbeid med Via Scandinavia, som er en av markedslederne på profileringsartikler i Norge.

Du handler enkelt og trygt med kredittkort i en sikker betalingsløsning. Klubber eller avdelinger som kjøper større kvanta, kan avtale å få tilsendt faktura. Ta kontakt.

Besøk
Negotiabutikken på
www.negotia.no

Har du spørsmål, er det bare å kontakte
Jan Olav Markussen på telefon 415 46005.
Epost: jom@negotia.no

GOD HANDEL!

Verdifulle medlemsfordeler

Negotia og YS tilbyr et stort spekter av konkrete og økonomiske medlemsfordeler.

Som medlem kan du skaffe deg en av markedets beste spare og kredittkontoer gjennom YS medlemskort, du får gode rabatter på forsikringer, du kan søke om utdanningsstipend som støtte til videreutdanning, for å nevne noe.

Forbundet har også hytter og ferieboliger til utleie. Tre av dem er høystandardobjekter – leilighet på La Manga i Spania, hytte i Sirdalsfjellet og leilighet på Hafjell.

Les mer om alle medlemsfordelene på Negotias nettside.

Spåkoner for anledningen. Nestleder i YS Ung, Genevieve Prebensen (t.h.), spør Anette Nærby om hennes framtid på arbeidsmarkedet. Til venstre Kristine Bjelland, medlem av rådet i YS Ung.

YS trakk fullt hus med paneldebatt og blueskonsert på bryggekannten under Arendalsuka tidlig i august. Og på YS Ungs stand på Hove fikk ungdommen spådd sitt framtidige yrkesliv.

TEKST OG FOTO: LIV HILDE HANSEN

Mens Sverige arrangerte sin første «Almedalsveckan» allerede i 1968, var dette andre gang Arendal inviterte til politisk festival etter modell fra Sverige.

- Arendalsuka skal være en arena der nasjonale aktører innenfor politikk, samfunns- og næringsliv møter hverandre og

folk til debatt og utforming av politikk, sier Arendals ordfører, Einar Halvorsen.

Kokte i byen

De som besøkte Arendal denne solfylte uka i august kunne farte fra den ene spennende debatten til den andre, delta på drøsevis med seminarer, høre politiske appeller, eller koble av med kul-

turelle innslag. Blant annet foregikk åpningen av årets valgkamp under Arendalsuka, med direkte-sendt partilederdebat på NRK.

Øystein Djupedal, fylkesmann i Aust-Agder og medlem av rådet for Arendalsuka, gjør følgende optelling: 200 journalister, 250 arrangementer og et anslag på 50 tusen besøkende.

- Det har kokt i byen.

Interessen for Arendalsuka har overgått alle forventninger. Hele regjeringen og halve Stortinget har vært her, sier ordfører Einar Halvorsen.

I den «politiske gata» møtte de politiske partiene og en rekke organisasjoner publikum fra sine stands. Her var YS og forbundene godt synlig.

- Arendalsuka har vært var en god mulighet til å markedsføre YS og forbundene, sier YS-leder Jorunn Berland. - Dette er dessuten et sted der en treffer ulike politikere og representanter for organisasjonene. Jeg har møtt

- God investering i synliggjøring

Negotia deltok på YS-standen på Arendalsuka, og forbundsleder Inger Lise Rasmussen var til stede under hele arrangementet.

- Det var fullt av folk hver eneste dag. Toppolitikere, arbeidslivsrepresentanter og massevis av hyggelige mennesker. Det var en glede å være med. Dessuten mener jeg dette en god investering med tanke på synliggjøring av YS og Negotia, og når det gjelder å knytte nettverk, sier forbundslederen.

YS kuppet Arendal

mange det har vært interessant å snakke med.

Spådde om framtida

- Jeg tror du vil få en gjennomsnitts tarifflønn. Du vil få en framtid med mye struktur og disiplin, og kommer nok til å jobbe i Forsvaret eller politiet. Det forteller spåkona Genevieve i teltet til YS Ung på Hove leir på Tromøya, hvor en rekke ungdomsorganisasjoner var samlet.

Spådommen mener Anette Nærby (18) godt kan komme til å stemme: - Jeg har lyst til å utdanne meg til politi og skal inn hos Sjøforsvaret på Madla i juli neste år.

Anette representerer en organisasjon for unge med hudsykdommer under arrangementet på Hove.

- Teltet til YS Ung er både morsomt og kreativt. Det er gøy at de har laget så mye ut av det. Jeg tror de kanskje kan vinne konkurransen for beste stand, mener hun.

Frisk paneldebatt

Fleksibilitet i arbeidslivet var temaet da YS inviterte til debatt i Arendal sentrum. I panelet satt politikere fra Fremskrittspartiet, Høyre, Venstre, Arbeiderpartiet og Rødt.

- Vi må ha et konkurransedyk-

Nøk fleksibilitet? YS leide utestedet Madam Reiersen og holdt paneldebatt om det fleksible arbeidslivet. Fra venstre: Debattleder Kjetil Staalesen (Finansforbundet), Tord Lien (Frp), Siri Meling (Høyre), Guri Melby (Venstre), Steinar Gullvåg (Arbeiderpartiet) og Bjørnar Moxnes (Rødt).

tig arbeidsliv. Eldrebølgen og muligheten til å kombinere jobb og familieliv blir utfordringene fremover, mente Siri Meling fra Høyre.

- Meling har brukt for mye tid på å lese propaganda fra LO. Å åpne for mer bruk av midlertidig arbeidskraft i det private er lurt. Det har de gjort i Tyskland. Og det har fungert bra. Dessuten er det staten sjøl som er verstingen. Hvorfor er det greit å ansatte folk midlertidig i tre år i staten, mens det ikke er slik i det private, spurte Tord Lien fra Fremskrittspartiet.

- Vi i Venstre er opptatt av å ivareta de som ikke er organisert og de som står utenfor arbeidslivet. Uorganiserte har svake rettigheter i dag, sa Guri Melby.

- Arbeidsmiljøloven er under angrep, med mer bruk av midlertidig ansatte. Venstre vil svekke stillingsvernet og tar til orde for mer fleksible arbeidstidsordninger, repliserte Steinar Gullvåg fra Arbeiderpartiet.

Et trafikkuhell på E18 mellom

Oslo og Arendal gjorde at Bjørnar Moxnes fra partiet Rødt ble sittende fast i bilkø. Moxnes kom derfor for sent, men likevel godt til debatten:

- Rødt er for å bygge lyntog fra Oslo og direkte hit ned til Arendal, sa han og høstet både latter og jubel fra arendalittene.

- Vi trenger ikke mer fleksibilitet i luftfartsbransjen i alle fall. Det viser saken fra Parat, sa han.

Blues i sommernatta

Etter debatten gikk Vidar Busk & His True Believers på scenen. YS-arrangementet var så populært at ikke alle fikk plass, men måtte ta oppstilling på bryggekannten for å høre en av landets beste bluesartister spille for YS. Og de blå tonene falt i smak i sørlandsbyen; publikum jublet og ropte på ekstranumre da den heidundrende blueskonserten nærmet seg slutten rundt midnatt.

Som en publikummer sa det: - YS har kuppet Arendal. Det var hos YS det skjedde i kveld! ■

Bluesmann. Vidar Busk & His True Believers tok YS-folket og andre besøkende med på en drivende bluesreise inn i sommernatta.

Frisk villmarksgjeng. Fag- og motivasjonssamling for unge i Negotia ble holdt på seinsommeren. Sittende foran fra venstre: Kurt Laursen, Hans Petter Harstad, Jeanette Senawanna Haugen, Petter Nøding, Inger Sodeland og Ingunn Hveem Stugu. Stående bak fra venstre: Genevieve Prebensen (leder Negotia Ung), Eline Hegerstrøm, Jonny Berget, Vibeke Lemme, Daniel Hallberg, Kristine Marie Bjelland, Kim-Daniel Svendsen, Marte Gagnås Nøring og Joakim Myrset Bilstad.

Fagtemaer og bjørnehi

Siste helgen i august var 15 unge medlemmer på motivasjonssamling, langt inne på Finnskogen. Et variert program med både faglige emner og spreke uteaktiviteter engasjerte.

TEKST: TERJE BERGERSEN
FOTO: ARNFINN KORSMO

I år var det mange nye fjes som viste seg fram på ungsamlingen. Og de som deltok hadde varierende erfaring med tillitsvalgtarbeid, helt fra de ganske drevne til de helt ferske.

Lære av hverandre

- Det var en fin gjeng, og hyggelig at det var så mange nye å se. Jeg kjente faktisk bare én fra før, bortsett fra dem som er i Ungstyret. At det var stor variasjon i deltakernes kunnskap om fagforeringsarbeid, synes jeg er en bra ting. Da ligger det an til at man også kan lære av hverandre, ikke bare av det formelle programmet.

- Tilbakemeldingene var bra, så jeg tror disse samlingene på sein-

sommeren er viktig å opprettholde. Det eneste jeg har å bemerke på minussiden er at det kom sju avmeldinger i siste liten. Det gjør det litt vanskelig å planlegge slike aktiviteter, sier leder i Negotia Ung, Genevieve Prebensen.

Stedet i år var Dæsbekken Villmarksenter, som ligger på Finnskogen i Hedmark fylke. Lørdagen var satt av til info og dialog med lønn som hovedtema, delt inn i blant annet forhandlingsteknikk, kollektive og individuelle forhandlinger. Deltakerne rullerte i grupper, slik at alle fikk vært med på alt. Det hele ble håndtert av Ungstyret selv.

Egne krefter på fagtemaene

- Opplegget med å bruke egne krefter på fagtemaene introduser-

te vi i fjor. Det var veldig vellykket, og vi lærer mye av det selv, så vi satset på det samme i år. Vi er absolutt fornøyd med responsen. Det ble faktisk litt utfordring med grupperulleringen, fordi noen stadig ville vite mer og bruke lenger tid enn planlagt på de forskjellige temaene. Men det tilpasset vi underveis, det er jo bare positivt at deltakerne blir engasjerte og vil vite mer, sier Ung-lederen.

Etter godt gjennomført fagdelt første dag, var det klart for bade-stamp, bålkos og etterhvert en lekker villmarksmiddag. Faglig arbeidslivsquiz utpå kvelden sørget for å holde hodene skjerpet. Søndag bar det ut i naturen med cowboyskyting og besøk i et bjørnehi.

- En bra gjennomført samling hvor nye kontakter mellom unge Negotia-medlemmer er knyttet, er Genevieve Prebensens konklusjon. ■

Erfaringer fra festivalprofilering

I våres annonserte Negotia Ung at vi skulle på festival for å promotere forbundet. Det skulle vise seg å være lettere sagt enn gjort.

Etter å ha vært i kontakt med et par festivaler fant vi ut at dette ville bli et veldig kostbart prosjekt. Hvis vi skulle ha stand inne på festivalområdet ville det koste oss over hundre tusen kroner. Den planen vi hadde med å kjøpe festivalpass og bare gå rundt å dele ut materiell som vanlige festivaldeltakere, var ikke ønsket på noen av festivalene.

Regnponcho i sommervarmen

Løsningen ble å profilere oss i nærheten av festivalen, og valget falt på Tønsberg og Slottsfjellfestivalen. Dette er en festival der mange av deltakerne er i byen før de går opp til festivalområdet. Vi sto ikke så langt fra inngangen til Farmandstredet kjøpesenter. Der stilte vi oss opp med beachflagg, infomateriell, minnepinner og regnponchoer. I sommer var det som kjent masse sol med høye temperaturer på Sør- og Østlandet. Så det ble en artig gimmik at vi sto der og delte ut regnponchoene våre når kvikksølvnet nærmet seg 30 på plussiden og Yr ikke meldte om en regndrøpe de neste 3 ukene.

På tross av dette fikk vi delt ut

Stilte opp i sommervarmen. Farhan Butt (t.v.) og Andreas Rui i Negotia Ung, gjorde nyttige erfaringer med stand i forbindelse med Slottsfjellfestivalen i Tønsberg i sommer. Foto: Trond Vegard Sæle

mange ponchoer og fikk Negotia-navnet formidlet til mange nye mennesker. Vi fikk til og med vervet et par stykker mens vi sto der. Farhan forhandlet til seg et nytt medlem fra Norges Energi mot at vi ble strøm-kunder hos dem, så derfor er Farhan, Andreas og Trond Vegard kunder hos Norges Energi i dag.

Som en takk for hjelpen fikk vi som profilerte Negotia i Tønsberg disse dagene, festivalpass til Slottsfjellfestivalen. Der rocket vi med til band som Kaizers Orchestra, Imagine Dragons, Karpe Diem med flere.

Tydligere budskap

Vi dro en del lærdommer av dette stuntet. Som blant annet at beachflaggene bør ha en annen tekst enn slagordet «Solidaritets går aldri av moten» sammen med Ung-logoen. Dette var ikke noe som gjorde folk nysgjerrige nok eller ville vite mer om hva vi drev med. De fleste trodde at vi skulle prukke på dem et nytt strømabonnement, eller at vi var en organisasjon som ba om pengestøtte.

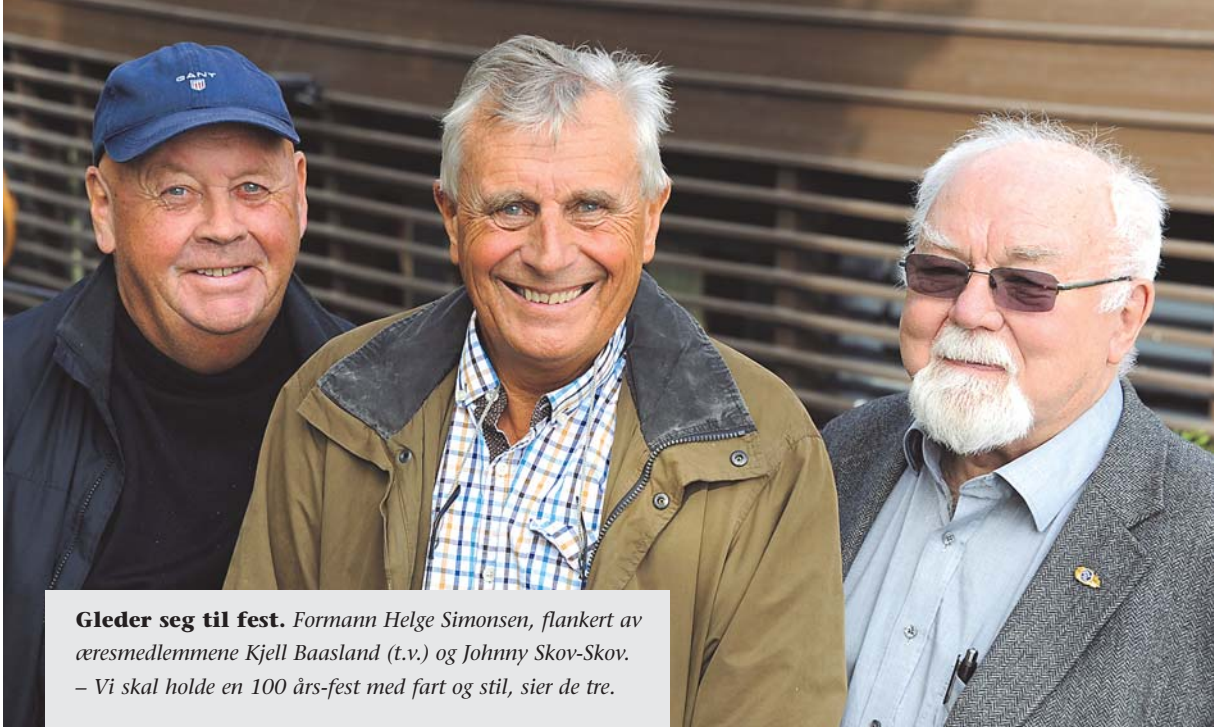
Det var mange stands i Tønsberg under Slottsfjellfestivalen, og vi skilte oss ikke ut som spennende nok. Coca-Cola, som sto 50 meter lenger ned i gaten og delte ut brus gratis, var naturligvis noe som trakk til seg flere mennesker.

Men Negotia Ung gir seg ikke så lett. Vi jobber nå mot neste års stunt. Målet er å finne en måte å profilere oss på som gjør folk mer nysgjerrige, slik at de kommer bort og prater i stedet for å ta en sving utenom!

Festivalmodus. Etter promoteringsjobben fikk Farhan og Trond Vegard oppleve mange av artistene på festivalen. Foto: Andreas Rui

Trond Vegard Sæle
nestleder Negotia Ung

Gleder seg til fest. Formann Helge Simonsen, flankert av æresmedlemmene Kjell Baasland (t.v.) og Johnny Skov-Skov.
– Vi skal holde en 100 års-fest med fart og stil, sier de tre.

Selgere feirer 100

Den 19. mars i det herrens år 1913 ble Kristiansands Handelsreisendes Forening stiftet. I november markeres jubileet med stor fest.

TEKST OG FOTO: TERJE BERGERSEN

På stiftelsesmøtet deltok 13 personer, og i løpet av det første året var medlemstallet kommet opp i 49. Nå, hundre år etter, står 99 på medlemslista. Navnet er på veien skiftet til Selgerforeningen Agder.

Mange faser

- Det var byens handelsfolk som startet foreningen, mange av dem bedriftseiere. Senere kom vanlige ansatte selgere samt agenter til som medlemmer. Foreningen vår har gjennomgått mange faser opp gjennom årene.

Dette sier Helge Simonsen, som er Selgerforeningen Agders formann i jubileumsåret. Den fortsatte bruken av betegnelsen «formann» vitner om at det er noen stolte tradisjoner ute og går her...

I november - nærmere bestemt lørdag den 2. - inviterer han og styret til fest for medlemmer og

inviterte gjester. Det er tross alt ikke alle foreninger som kan feire 100 års eksistens.

Herrene refererer fra gamle møteprotokoller og saker som i dag framstår litt aparte:

- En av de tidlige kampsakene var rent sengetøy på hoteller hver dag. Det var visst vanlig å bytte bare en gang per uke den gangen. Morsomt å lese nå, men det er klart, dette var jo forhold som var i medlemmenes interesse den gangen.

Foreningen etablerte etter hvert både begravelleskasse og pensjonsfond, som fortsatt forvaltes.

Integrert i Negotia

I sommer ble Selgerforbundet formelt oppløst etter en lengre prosess, og de nær 2000 medlemmene er integrert i Negotia. Det omfatter også de 99 i Selgerforeningen Agder.

- Her i Agder har vi vært positive til denne overgangen hele

tiden. Det er mange fordeler ved å komme inn i et stort forbund med tyngde og kompetanse til å gi medlemmene den bistanden de trenger. Vi er veldig godt fornøyd med det vi har opplevd av vårt nye forbund til nå.

Kontakten med Negotia avdeling Sørlandet er også god. Vi har faktisk to medlemmer fra oss som er kommet inn i styret der.

- Vi vil at flest mulig av medlemmene fortsetter og finner seg til rette i Negotia, sier Simonsen.

Fases ut

Selgerforeningen Agder fortsetter å eksistere, men styret er på det rene med at den etter hvert fases ut. Enheten er ikke en formell del av Negotia, og det tas ikke opp nye medlemmer.

Men akkurat nå er det jubileumsmarkeringen som står i fokus.

- Vi har allerede fått bekreftelse fra mange om at de gleder seg veldig. Vi regner med å bli rundt 60 stykker, så dette blir moro, avslutter Simonsen, Baasland og Skov-Skov. ■

Ny medlemstjeneste: En times pensjonsprat

I høst prøver forbundet ut et nytt tilbud. Medlemmer mellom 55 og 62 år får muligheten til en times veiledning om pensjon. Interessen er stor.

TEKST OG FOTO: TERJE BERGERSEN

I og med ny folketrygd og ny ordning med avtalefestet pensjon (AFP), har oppmerksomheten rundt pensjon økt betydelig de senere årene.

- Vi har merket dette lenge. Medlemmene søker informasjon. Negotia har hatt flere typer kurs om pensjon, og forhandlingsavdelingen gir daglig råd på dette feltet. Ordningen med pensjonsprat som vi prøver ut nå i høst, er et supplement til det forbundet forøvrig tilbyr, sier Negotias generalsekretær Rune Aale-Hansen.

At tilbudet prøves ut betyr at det defineres som et pilotprosjekt. E-post sendes ut i bolker til 100 tilfeldig utvalgte medlemmer i aldersgruppen 55 til 62 år. De som ønsker en pensjonsprat svarer til oppgitt adresse, og blir deretter ringt opp. Tjenesten tilbys i samarbeid med firmaet NorthEdge Forsikringsmegling

Pilotprosjekt

Pensjonsprat er en tjeneste Negotia prøver ut nå i høst. Den tilbys tilfeldig utvalgte medlemmer i aldersgruppen 55-62 år.

Grunnleggende veiledning. Yngve Blomberg (t.h.) er i høst travel med å svare Negotia-medlemmer på grunnleggende pensjonsspørsmål. Her i prat med generalsekretær Rune Aale-Hansen.

Stort kunnskapsbehov

Responsten har vært ganske formidabel. Av 200 som inntil midten av september hadde fått tilbudet, responderte 50 og ønsket samtale. Yngve Blomberg håndterer henvendelsene, og har gjort nyttige erfaringer så langt.

- Det er medlemmer i veldig forskjellige jobbsituasjoner som melder interesse, og noen er også sykmeldt eller uføretrygdet. Et fellestrekk er det store behovet for kunnskap, sier Blomberg.

Han peker på at pensjon og pensjonsordninger er et område det er krevende å orientere seg i.

- Det er mange detaljer og forhold som spiller inn. Er det innskudds- eller ytelsesordning der man jobber? Er man omfattet av AFP? Når kan man gå av?

- Mange spør om hva som lønner seg. Det er viktig å understreke at «pensjonsprat» ikke er en tjeneste hvor vi gjør konkrete beregninger. Min oppgave blir å

veilede den enkelte på et grunnleggende plan, forklare overordnede forhold og tipse om hvordan de kan skaffe seg bedre oversikt. Det er viktig å være godt forberedt og vite hvilken økonomisk situasjon man møter som pensjonist.

Blomberg minner om at alle kan logge seg inn på NAV – Din pensjon, og få oversikt over pensjonen sin. NAV kan også gjøre beregninger.

Evalueres

Mot slutten av året vil tjenesten bli evaluert.

- Vi samler erfaringene og tar en grundig vurdering i løpet av høsten, når pilotprosjektet er gjennomført. Om det blir aktuelt å videreføre «pensjonsprat» som et permanent tilbud til medlemmene, er blant annet et kostnadsspørsmål. Men erfaringene så langt forteller oss i hvert fall at dette er en etterspurt vare, sier Rune Aale-Hansen. ■

Undersøkelse: - Særlig uavhengig stilling

Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) er i gang med en ny undersøkelse for Negotia om «Særlig uavhengig stilling». YS-forbundet Parat også er invitert med for å gjøre materialet bredere.

Begrepet særlig uavhengig stilling brukes i arbeidsmiljøloven om stillinger hvor arbeidstakere er unntatt fra deler av arbeidstidskapitlet i loven. Med undersøkelsen som nå er i gang ønsker

man å skaffe kunnskap som styrker grunnlaget i for å gå i dialog blant annet med myndighetene om denne problematikken framover.

Negotia erfarer at det er utfordringer knyttet til særlig uavhengig stilling på en rekke arbeidsplasser. Dette ble også dokumentert i stortingsmeldingen om anstendig arbeidsliv. Der klarte man imidlertid ikke å komme opp med noen konkrete forslag til tiltak, men bebudet en

framtidig undersøkelse.

Departementet har i sommer utlyst et forskningsprosjekt som nå har startet. Negotias undersøkelse vil være en type «forprosjekt» til det større prosjektet departementet gjør, men innrettet mot særlig aktuelle bransjer.

Negotia har ambisjoner om å være et av fagforbundene i Norge som er mest kompetent til å være premissleverandør i den videre debatten på dette området.

På observatørplass i EU-møte

I juni deltok undertegnede på møte i Brussel vedrørende utviklingen av vikarbyrådirektivet. Det var et møte mellom arbeidslivspartene i EU og EU-kommisjonen, og vi fikk være med som observatør gjennom tilslutningen til UNI Global Union.

Det kom fram at bruken av vikarer og midlertidig ansatte i EU-landene øker. Det blir færre permanente jobber, og i tillegg større innslag av selvstendige oppdragstakere uten vern. Den generelle andelen midlertidige stillinger innen EU er på 5-6 prosent. Nederland topper listen med hele 30 prosent, etter hva det ble sagt på møtet.

Arbeidsgiversiden, på møtet representert ved Eurociett, vil fjerne mest mulig av restriksjonene for innleie av arbeidskraft. UNI er med på at man kan diskutere saken, men støttes ikke av alle i det. Fagforeningene i Frankrike for eksempel, ville ikke engang gå inn på diskusjonen.

EU-kommisjonen uttalte at de ville komme med en rapport på slutten av året vedrørende vikarbyrådirektivet og implemente-

Advokat og rådgiver Bjørg Anne Rynning sitter i Negotias internasjonale utvalg. Foto: Terje Bergersen

ringen av dette i de enkelte EU-land. Rapporten vil være basert på delrapporter fra de enkelte land, hvor det redegjøres for hvilke restriksjoner som gjelder og hvordan direktivet er implementert. Direktivet er nemlig implementert på ulik måte i de forskjellige EU-landene.

Den nevnte rapporten fra EU-kommisjonen vil etter planen komme i desember i år. Så gjenstår det å se hva som gjøres konkret etter dette. Dersom vikarbyrådirektivet endres i den ene eller

andre retningen, vil dette på sikt kunne ha betydning for de norske reglene om innleie, siden disse er basert på vikarbyrådirektivet.

Det er viktig at Negotia deltar på møter som dette. På denne måten får vi være tett på diskusjonene som angår arbeidslivet i EU og Europa, og til syvende og sist Norge.

*Bjørg Anne Rynning,
advokat og medlem i Negotias
internasjonale utvalg*

Politikerbesøk på landsmøtet

Forbundets landsmøte holdes helgen 22. til 24. november. I år har politikerne Annette Trettebergstuen fra Arbeiderpartiet og Høyres Torbjørn Røe Isaksen lovt å komme på besøk.

- Det er moro at begge disse fremadstormende unge politikerne har sagt ja til å komme til landsmøtet vårt. De skal være med i debatt om arbeidstid og fleksibilitet i arbeidslivet. Vi gleder oss til å møte dem, sier forbundsleder Inger lise Rasmussen.

NB! deltakelsen har et visst forbehold, knyttet til stortingsvalget og regjeringsdannelsen.

Landsmøtet er Negotias øverste beslutningsorgan. Det består av rundt 80 delegater, det vil si tillitsvalgte fra klubb- og avdelingsapparatet, valgt gjennom de sju regionene. I tillegg er forbundsstyret og komitémedlemmer på plass, mange av de ansatte i administrasjonen, pluss

Kjører debatt. Forbundsleder Inger Lise Rasmussen ønsker velkommen til høstens landsmøte, hvor blant andre Torbjørn Røe Isaksen og Anette Trettebergstuen kommer (med forbehold) for å debattere arbeidstid. Her fotografert på Arendalsuka i sommer. Foto: Jorunn Berland.

inviterte gjester. Totalt har møtet om lag 130 deltakere.

De overordnede målsettingene forbundet jobber etter, vedtas av landsmøtet. Man er nå inne i en treårig strategiperiode som strekker seg fram til 2015. De gjeldende hovedmålene i inneværende periode er blant annet knyttet til områdene medlemsvekst, utvikling av tillitsvalgte og

forbedring av medlemstilbudet.

Landsmøtet skal også godkjenne fjorårets årsberetning med regnskaper samt kommende års budsjett og kontingentnivå, og det tar stilling til vedtektsendringer. Valg står ikke på dagsordenen i år. Valgene som sist ble foretatt i 2011 gjelder fram til møtet høsten 2014.

Forventer at alle behandles likt

- Jeg har forventninger om at den nye regjeringen fører en arbeidstakervennlig politikk og at trepartssamarbeidet blir videreutviklet. Jeg forutsetter at alle hovedorganisasjonene blir likeverdige parter, sier YS-leder Jorunn Berland.

TEKST: ELLEN FJELDSTAD.
FOTO: ERIK NORRUD

Berland kom med utspillet overfor avisen Klassekampen da de borgelige partiene vant valget tidligere i høst:

- YS har alltid hatt en veldig god dialog med Erna. Båndet mellom LO og Arbeiderpartiet har gått utover de andre hovedorganisasjonene, påpeker YS-

lederen.

Både YS og Unio slår fast at de vil være likeverdige parter i samarbeidet.

- LO er størst, det kommer vi ikke forbi, men vi kan måles på kompetanse. Jeg opplever at når vi sitter rundt bordet, så er det noen som har snakket mer med hverandre enn andre. Vi vil være en likeverdig medspiller i dette samarbeidet, sier Berland.

Hun understreker at trepartssamarbeidet er viktig for norsk arbeidsliv. Samtidig er hun klar på at YS ikke vil være med på å endre arbeidsmiljøloven for å endre arbeidstiden.

- Vi vil ikke være med på endringer som det ikke er behov for. Jeg mener at det er et større

rom for fleksibilitet enn hva arbeidsgiversiden gir uttrykk for, og da er det ikke behov for å endre loven. Arbeidsgiversiden må lære opp lederne sine i handlingsrommet som er der, sier YS-lederen.

Medlemstur på Svalbard

Fellesskap lengst nord. Store og små negotianere om bord på M/S Nordsyssel. Foto: Diana Snibsøer.

Den 10. september inviterte vi alle medlemmene i Negotia avdeling Svalbard på båttur. Familiemedlemmer var også velkomne, og 20 store og små entusiaster benyttet anledningen til å være med.

Turen gikk med Sysselmannens skip M/S Nordsyssel, og var «kjøpt» på auksjon i regi av TV-

aksjonen 2012 til inntekt for Amnesty International Norge og deres arbeid med å avdekke grove brudd på menneskerettigheter i flere deler av verden.

Vi dro fra Longyearbyen og over Isfjorden til den idylliske og intime Ekmanfjorden. Etter en litt frisk etappe over Isfjorden var det godt å komme inn i smulere farvann. Grillene ble fyrte opp, og på menyen sto hval, kylling, svin

og laks, med ditto tilbehør.

Medlemsturen var et spleiselag med penger fra egen avdeling og 3 prosent-midler. Turen ble også brukt som et virkemiddel for verving av nye medlemmer gjennom plakater, Facebook og så videre. Vi fikk mange positive tilbakemeldinger fra uorganiserte som nå forhåpentligvis vurderer å melde seg inn hos oss.

Diana Snibsøer

Populær høstfest i Oslo

Negotia Oslos høstfest er blitt tradisjon. I år var 20. september datoen for arrangementet. 80 medlemmer ofret gullrekka på TV og brukte fredagskvelden på moro med kolleger i forbundet i stedet.

På programmet sto en kreativ blanding av aktiviteter og underholdning. Turen startet med historisk vandring gjennom Sagene bydel. Derfra gikk ferden til etablisementet Månefisker i rustikke mursteinsbygninger ved

Akerselvas breidd, hvor resten av kvelden ble tilbragt.

Deltakerne hygget seg med spennende matbuffet og passende drikke, og fikk med seg både standup og faglige innlegg om trender i arbeidslivet og forbundets medlemsfordeler. For ikke å glemme salsaoppvisning med Malecon Dans.

- All ære til Negotia Oslo for vågal satsing. Og når det i tillegg blir en deltakersuksess er det jo bare å kaste seg inn i heiagjengen, sier forbundsleder Inger Lise Rasmussen, som holdt innlegg

på arrangementet.

Stafettpinnen kan gjerne gå videre til andre avdelinger, sier vi!

Foto: Wenche Nitteberg

Reisebrev fra Gdansk

Det var en glad og reiseklar gjeng på ni personer fra Negotia-klubben ved Aass Bryggeri som møttes på Torp flyplass en fredag i mai. Søknaden om 3 prosent-midler var innvilget, så nå var vi klare for tur.

Vi skulle bo på Hotel Mercure som ligger sentralt og fint til i den polske byen. Ankom hotellet utpå dagen og fant oss et koselig sted for lunsj. Etter dette var tiden kommet for ekstraordinært årsmøte i møterommet på hotellet. Sakslisten var valg av tillitsvalgte, forhandlingsutvalg og veien videre.

Etter litt egentid på hotellrommet gikk vi til en restaurant som heter Kubicki. Dette er den eldste restauranten i Gdansk, og vi spiste middag og koste oss.

Lørdagen startet med en guidet tur i Gdansks gater. Mye spennende å se og høre om. Vi fikk også besøkt en av byens mange flotte kirker. Men det som nok var mest interessant var besøket til utstillingen som omhandlet historien rundt den store streiken i 1980. Og i tillegg Solidaritetsmonumentet som er bygget på utsiden av Leninveftet. Det ble bygget av arbeidere for å hedre andre arbeidere

Aas-klubben kombinerte Gdansk-turen med årsmøte i klubben. Her er gjengen samlet til lunsj

som ble drept under streiken.

Ettermiddagen var fri, men på lørdag kveld gikk turen til restauranten Dom Pod Lososiem. Her ble det i 1958 åpnet en «inn» samt en likørfabrikk hvor de blant annet laget den kjente likøren Goldwasser, en urtelikør som inneholder små flak av gull. I dag er det en flott restaurant med aldeles nydelig mat til meget overkommelige priser for oss nordmenn, noe som også gjelder de andre stedene vi besøkte.

Søndagen var til egen disposisjon. Noen valgte å bruke dagen til shopping, noen var på SPA mens andre reiste til byen Sopot. Sopot ligger cirka 10 minutter unna Gdansk med taxi. Her finner du en lang sandstrand med hyggelige kafeer og restauranter langs strandpromenaden. Og så har Sopot Europas lengste

Solidaritetsmonumentet ved Leninveftet, bygget av arbeidere for å hedre dem som ble drept under streiken i 1980.

3-prosenten

Utgjør 3 prosent av samlet innbetalt kontingent. Tildeles klubber, avdelinger og regioner etter søknad, til spesielle aktiviteter.

trebrygge som stikker mer enn 500 meter ut i havet.

Siste kvelden var det middag på Restauranten Czerwone Drzwi, «Den Røde Dør». En veldig liten og intim restaurant i gamlebyen hvor det så å si bare var plass til oss. Nok et nydelig måltid, og stemningen var upåklagelig. Kvelden ble avsluttet nokså tidlig da det var avreise til flyplassen kl. 3.30. Da var det en nokså trøtt og fornøyd gjeng som satte snuten hjem til Norge.

Tusen takk for turen alle sammen.

Siv Christiansen

Dieter og bilgodtgjørelse

Statens satser – noe man bør være oppmerksom på

Mange av medlemmene i Negotia reiser mye i jobben, noe som godtgjøres på de forskjellige måter. Reisebetingelsene kan for eksempel være bestemt av arbeidsgiver for hver enkelt reise, gjennom et regelverk i en personalhåndbok eller også gjennom en særavtale knyttet til en tariffavtale.

Ofte henger disse reglene eller særavtalene seg på de særavtalene som forhandles frem for de statsansatte, det som i daglig tale kalles statens reiseregulativ eller bare statens satser. Ja, svært mange bruker rett og slett disse særavtalene og bare henviser til «statens satser», når det gjelder interne regler, egne særavtaler eller i avtaleteksten for personlige arbeidsavtaler.

Årsakene til dette er flere. Den desidert viktigste er at skattemyndighetene stort sett sier at satsene i statens særavtaler kan anses som skattefrie for slike utgiftsgodtgjørelser.

Ellers er det også grunn til å gjøre oppmerksom på at selve satsene er én ting. Ved å studere avtaleteksten vil man se en rekke andre betingelser i særavtalene som også må være oppfylt, uten at jeg skal gå inn på dette her.

Dagdieter

Med noen unntak vil fremdeles kostgodtgjørelsen i forbindelse med overnatting heldigvis kunne regnes som skattefri. De senere årene er det imidlertid rettet oppmerksomhet mot dagdiettene i staten, og kravene til legitime-

TIPS! Statens reiseregulativ gir fullstendig oversikt og kommentarer. Men husk: Dette er de statsansattes særavtaler i utgangspunktet!

Illustrasjonsfoto: Terje Bergersen

ring av kostnadene er skjerpet.

Det betyr blant annet at man ikke uten videre kan påberope seg skattefritak for dagsatsene, og arbeidsgiver plikter både å trekke skatt og betale arbeidsgiveravgift dersom satsene bare betales ut uten å foreta en eller annen kontroll av at beløpet virkelig er «spist opp».

Det er naturligvis fortsatt mulig å foreta forskuddsutbetaling med en etterfølgende bilagskontroll, eller utbetale satsene dersom man dokumenterer sine utlegg. Gjennom tariffavtale er det også mulig å få godtgjort høyere faktiske utgifter.

Dessverre har nok flere fått på kjenne på pungen resultatet av utførte bokettersyn ute i bedriftene, hvor dagdiettsatsene er brukt uten nødvendige legitimeringsrutiner, og derfor ønsker vi å gjøre oppmerksom på disse ordningene.

Riktignok har mange bedrifter tatt ansvar for både manglende innbetaling av egen arbeidsgiveravgift og ansattes ekstra skatt når dette er blitt avdekket. Til syvende og sist er det imidlertid den enkelte mottaker som er ansvarlig for sitt eget forhold til ligningsmyndighetene.

Bilgodtgjørelse

Bilgodtgjørelse etter særavtalen i staten regnes også stort sett som skattefri og benyttes derfor veldig ofte i det private.

Det som imidlertid er utgangspunktet for statens satser er at det er et tilbud om en kompensasjon til statsansatte for å bruke sin privatbil til mer eller mindre sporadiske oppdrag. Dessuten vil antakelig ingen kunne pålegges å bruke bilen, og derfor er naturligvis også satsene beregnet utfra en antatt bruk utover det private.

Det som er realiteten for enkelte av Negotias medlemmer, og kanskje spesielt tidligere medlemmer i Selgerforbundet, er at de blir pålagt av arbeidsgiver å anskaffe bil for i det hele tatt å kunne jobbe. At de ofte har lange fravær fra hjemmet og kjørelengder som tilsier minimalt mulig privatbruk, hører også med.

Min påstand er derfor at bilgodtgjørelse som gjelder for statsansatte, vil for privatansatte med lange kjørelengder for arbeidsgiver ikke på langt nær gi dekning for de reelle transportkostnadene til arbeidsgiveren.

Paradokset og realiteten i denne situasjonen blir derfor at ansatte rett og slett subsidierer arbeidsgivers transportkostnader med egne beskattede penger. Og det er vel ikke meningen.

Så derfor: Statens ordninger bør man nok være oppmerksom på selv om de på mange andre måter kan være gode å støtte seg til!

*Einar Magnussen
rådgiver i Negotia*

AFP og sluttpakker i privat sektor – noen fallgruver

Jeg vil kort ta for meg noen forhold det er viktig å passe på dersom man skal inngå sluttavtale/fratredelsesavtale uten å miste retten til å ta ut avtalefestet pensjon - AFP.

Dette er ikke en uttømmende gjennomgang av vilkårene for å ta ut AFP i privat sektor. For å kunne ta ut AFP i privat sektor, er det flere vilkår som må være oppfylt. Uttak kan tidligst skje fra fylte 62 år.

Det er vilkår som skal være oppfylt både ved fylte 62 år og på uttakstidspunktet for AFP. Vil-kårene som må være oppfylt ved fylte 62 år, gjelder uavhengig av om du velger å ta ut AFP fra dette tidspunktet.

Ansatt og reell arbeidstaker på uttakstidspunktet

På uttakstidspunktet må du være ansatt og reell arbeidstaker i minst 20 prosent stilling i en virksomhet som er tilsluttet AFP-ordningen. Du opparbeider deg ingen pensjonsbeholdning underveis som du kan ta med

deg den dagen du slutter i virksomheten. Dersom du ikke fyller vilkårene på for eksempel uttakstidspunktet, mottar du ingen AFP. Når det gjelder AFP, er det med andre ord alt eller ingenting.

Ved nedbemanningsprosesser tilbyr ofte arbeidsgiver en sluttpakke, der du får tilbud om fritak for arbeidsplikt i oppsigelsestiden. Dersom du er i en alder hvor det er mulig å søke AFP, anbefaler vi at du står i stilling og arbeider frem til AFP er innvilget og skal tas ut. Da er vi sikre på at du oppfylder vilkåret om å være ansatt og reell arbeidstaker på uttakstidspunktet.

Ansatt og reell arbeidstaker i de siste tre årene før uttakstidspunktet

Som arbeidstaker kan du ha korte perioder med brudd i ansiennitet eller arbeide mindre enn 20 prosent stilling i til sammen 26 uker. Dette gjelder i de siste tre årene før uttakstidspunktet. Siden dette vilkåret er knyttet opp mot uttakstidspunktet, kan du reparere det ved å arbeide

ekstra utover for eksempel 62 år dersom det var det tidspunktet du opprinnelig tenkte å ta ut AFP fra.

Denne perioden utvides med ytterligere 26 uker, dersom du for eksempel har mottatt sykepenger og samtidig har arbeidet mindre enn 20 prosent stilling.

Økonomiske ytelser i årene 59–62 år

Arbeidstaker som de siste tre årene før fylte 62 år har mottatt pensjon, ventelønn eller annen ytelse fra nåværende eller tidligere arbeidsgiver uten motsvarende arbeidsplikt, har ikke rett til AFP dersom ytelsen per år overstiger 1,5 G (per dags dato kr. 127.868). Unntatt fra dette er uførepensjon. Retten til AFP bortfaller med andre ord ved at man de siste 3 årene før fylte 62 år mottar for eksempel en sluttpakke uten motsvarende arbeidsplikt, som årlig overstiger 1,5 G. Her vil det være mulig å fordele ytelsen over flere år, og på den måten komme under grensen på 1,5 G hvert år. Etter fylte 62 år er det heller ingen begrensning i hva man kan motta av slike ytelser.

Det samme gjelder dersom du har en stillingsreduksjon uten motsvarende lønnsnedgang. Dersom du som eldre arbeidstaker har en individuell avtale som gir deg rett til å motta full lønn og arbeide redusert, vil du miste retten til AFP. Annerledes er det hvis dette er en del av en seniorpolitikk som gjelder for alle i bedriften og som har til formål å støtte opp om arbeidslinjen i pensjonsreformen.

Forhåndsavtaler

Etter ny AFP-ordning er det fritt frem til på ethvert tidspunkt å

inngå avtaler om at du skal fratregge med AFP. Dersom du binder deg opp og inngår en sluttavtale før du har fått innvilget AFP, er det viktig at du tar inn en forutsetning i avtalen om at du får innvilget AFP.

Vilkår som må være oppfylt ved fylte 62 år

For å fylle vilkårene for AFP, må du ha vært ansatt et visst antall år i en virksomhet som er tilsluttet AFP-ordningen. For å kunne få rett til AFP må arbeidstaker i minst 7 av de siste 9 årene før fylte 62 år ha vært omfattet av

Fellesordningen. Her er det gitt overgangsregler for visse årskull, en som er født i årene 1944 til 1951 må for eksempel ha 3 av de siste 5 årene. Dersom du ikke fyller dette vilkåret ved fylte 62 år, kan du ikke senere reparere dette, slik det tidligere var mulighet til etter gammel AFP-ordning.

AFP og uførepensjon

Har du mottatt uførepensjon fra folketrygden etter fylte 62 år, vil du ikke få innvilget AFP. Det er her et unntak for personer født i årene 1944-1948 med mottak av

uførepensjon før 1. januar 2011. Dersom du mottar uførepensjon i årene før fylte 62 år, kan du velge å si fra deg uførepensjonen og heller ta ut AFP dersom du fyller øvrige vilkår for å få AFP.

Dette er bare et lite utvalg av vilkårene knyttet til AFP. For en fullstendig oversikt over vilkårene, finner du de til enhver tid gjeldende vedtekter for AFP i privat sektor på: www.afp.no

*Kathrine Hansen,
advokat i Negotia*

SPØR OSS

Negotias rådgivere og advokater svarer

Ulønnet permisjon

Spørsmål: Jeg har små barn og ønsker å ta ut ulønnet permisjon, men arbeidsgiver nekter meg dette. Har arbeidsgiver adgang til det?

Svar: Arbeidsmiljøloven (aml.) § 12-5 regulerer retten til foreldrepermisjon.

Etter aml. § 12-5 (1), har foreldrene rett til permisjon i til sammen 12 måneder i tråd med reglene i aml. § 12-2 (svangerskapspermisjon), 12 -4 (fødselspermisjon) og 12-5 (foreldrepermisjon). Uansett har foreldrene rett til permisjon så lenge det ytes foreldrepenger fra folketrygden.

Utover dette har hver av foreldrene rett til ulønnet permisjon i inntil 12 måneder for hver fødsel. Denne permisjonen må tas ut umiddelbart etter lønnet foreldrepermisjon. Har du som arbeidstaker hatt delvis permisjon, har du likevel ikke rett til denne permisjonen. Totalt vil man som foreldre kunne ha rett til 3 års permisjon for hvert barn. Arbeidstaker som er alene om omsorgen for barnet, har rett til 2 års ulønnet permisjon.

Kathrine Hansen, advokat

Pensjonsalder og aldersgrense

Spørsmål: Hva er egentlig forskjellen på pensjonsalder og aldersgrense? I vår kontrakt står det at pensjonsalderen er 67 år.

Svar: Aldersgrense er det tidspunktet du må slutte i bedriften/gå av. Etter arbeidsmiljøloven (aml.) §

15-13 a) er hovedregelen 70 år.

En del bedrifter opererer med en lavere aldersgrense, en såkalt bedriftsfastsatt aldersgrense på for eksempel 67 år. Det er tre vilkår som må være oppfylt for at bedriften skal kunne anvende 67 år som aldersgrense:

- Aldersgrensen må praktiseres konsekvent
- Aldersgrensen må være allmenn kjent blant de ansatte
- Det må foreligge en tilfredsstillende pensjonsordning i bedriften (for eksempel vil en innskuddspensjon på minimumsnivå 2 prosent, trolig ikke være en tilfredsstillende ordning)

Hvorvidt din bedrift har anledning til å praktisere en bedriftsfastsatt aldersgrense på 67 år, vil være avhengig av flere faktorer som du ser.

Pensjonsalder er det tidspunktet du tidligst kan ta ut pensjon fra for eksempel folketrygden og AFP, 62 år for begge.

Kathrine Hansen, advokat

Ny adresse?

På Min side på negotia.no
kan du rette opp dine
egne kontaktopplysninger

Gi oss et tips

Hvis du gir oss et tips om en mulig ny medlemsgruppe kan du få en Samsung Tablet til odel og eie*

Dette splitter nye nettbrettet fra Samsung har **DU** nå muligheten til å sikre deg. Det du trenger å gjøre er å tipse oss om en mulig ny medlemsgruppe og oppgi en kontaktperson

*Vi følger opp og avtaler informasjonsmøte med den aktuelle ansattgruppen. Dette er uforpliktende for de fremmøtte, men kravet er at møtet skal gjennomføres

Du vil motta din gave etter at informasjonsmøtet er avholdt

Tips sendes til Jan Olav Markussen på e-post jom@negotia.no eller på telefon 415 46005

Kampanjen går ut november måned. Vi håper å høre fra deg!

Returadresse: Negotia, Postboks 9187 Grønland, 0134 Oslo

Smart høstgave til våre medlemmer

Negotia gir deg en gratis kortlommebok i skinn – og muligheten til å vinne en gullbillett! Foto: Terje Bergersen

Alt du trenger å gjøre er å logge deg inn på Min Side på www.negotia.no
Da blir du automatisk registrert - og vi sender vi deg en
smart kortlommebok i ekte skinn

**I en av lommebøkene har vi gjemt et feriegavekort fra Ving
på 3000 kroner**

*Vi sender ut medlemsgaven så lenge opplaget varer,
så det lønner seg å være rask!*